Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

PRANEŠIMAI

TAXES AND DISPUTES: TOWARDS CLARITY AND EFFICIENCY

VAT Fraud and Abuse in an International Context

Fraud mechanisms, preventive measures and the limits of taxpayer liability

Vilnius, 13 November 2026

VAT fraud, abuse and the Polish references

Fraud mechanisms

False invoices, concealed trading partners and misleading records of goods movements can hide the facts needed to collect VAT.

Limits on enforcement

A refusal of deduction, a financial penalty and personal liability for another person’s debt each require a different legal assessment.

Article 267 TFEU

The referring court identifies the question of EU law. The EU court interprets that law. The national court applies the interpretation to the evidence and decides the dispute.

Which EU court?

Since 1 October 2024, eligible new references exclusively within specified fields, including VAT, may be transferred to the General Court. The rulings covered here were issued by the Court of Justice.

Sosnowska · VAT refund delays

Referring court

Regional Administrative Court in Wrocław. New businesses covered by the rules normally had to wait 180 days for a VAT refund instead of 60 days.

Question 1

Could EU VAT law and the principle of proportionality allow that longer period unless the business provided security of PLN 250,000?

Question 2

Could the special rules be justified as an anti-evasion derogation under Article 27 of the Sixth VAT Directive?

Sosnowska · Proportionate refund rules

10 July 2008	The general extension from 60 to 180 days, subject to fixed security, exceeded what was necessary to combat fraud.
Financial burden	A business that paid the security still had to tie up substantial funds. The rules did not adequately allow an individual assessment of the risk.
Derogation	The national provisions did not constitute a special derogating measure under Article 27.
Application	A court reviewing an anti-fraud measure can examine its actual cost to the taxpayer and whether the measure is targeted to the risk.

Dankowski · An unregistered supplier

Referring court

Supreme Administrative Court. The dispute concerned services supplied by a person who carried out an economic activity but had not registered for VAT.

Deduction

Can the customer deduct VAT where a taxable supplier has not registered, even though the services were performed and the invoice identifies the supplier and the services?

Standstill clause

Can Poland retain an exclusion of deduction on that ground under Article 17(6) of the Sixth VAT Directive?

Dankowski · Registration and deduction

22 December 2010

The customer can deduct VAT where the supplier is a taxable person, the services were performed and the invoice contains the required information, especially enough to identify the supplier and the services.

Standstill clause

Article 17(6) did not authorise the general exclusion at issue for purchases from an unregistered taxable person.

Polish application

On 8 April 2011, the Supreme Administrative Court relied on Dankowski when it dismissed a tax authority’s appeal on a point of law.

Jagiełło · Trading under another name

Referring court

Regional Administrative Court in Łódź. The actual seller traded under another person’s business name.

Question 1

Can a transfer of goods still be a supply for VAT purposes when the actual seller acts under someone else’s name?

Question 2

Can the buyer lose the right to deduct without objective evidence that the buyer knew or should have known about the fraud?

Jagiełło · What the buyer could check

6 February 2014 · Order

The actual transaction and the circumstances known to the buyer matter. For refusal on grounds of fraud, the authorities must establish through objective evidence that the buyer knew or should have known about the fraud.

Goods and invoices

A discrepancy between the fuel described on the invoice and the fuel delivered may matter. The court should consider whether the buyer could reasonably have noticed it.

Polish application

On 9 October 2014, the Supreme Administrative Court applied this approach and sent the case back for reconsideration. The assessment had to address the particular taxpayer’s knowledge.

Stehcemp · The unknown fuel supplier

Referring court

Supreme Administrative Court. The buyer used the diesel in its business. The authorities regarded Finnet, the invoice issuer, as non-existent.

Question 1

Can there be a supply of goods if neither the buyer nor the tax authorities can identify the actual supplier?

Question 2

If there was a supply, can deduction be refused because the invoice came from a different entity and the actual supplier cannot be identified and made to pay the VAT?

Stehcemp · Supplier irregularities

22 October 2015	In the circumstances of the case, refusal required objective evidence that the buyer knew or should have known that the transaction was connected with VAT fraud.
Supplier status	An unsuitable registered office, unpaid taxes or later problems contacting the company do not by themselves establish that no economic activity took place.
Limits of buyer checks	Tax authorities remain responsible for their own investigations. The checks reasonably expected of a buyer depend on the signs of risk visible in the case.
Polish practice	Courts applying domestic limits on deduction must separate findings about the supplier from findings about the particular buyer.

Kemwater ProChemie · Supplier status

Referring court	Supreme Administrative Court of the Czech Republic. The dispute concerned advertising services and uncertainty about the actual supplier.
Question referred	Can deduction be refused when the actual supplier is unidentified and its status as a taxable person cannot be established, without proving that the customer participated in fraud?
Connection with Stehcemp	The reference separates evidence of the conditions for deduction from evidence of a link to fraud.

Kemwater ProChemie · Proof of status

9 December 2021

Deduction can be refused where the supplier is unidentified and the information needed to establish taxable status is missing, even without proof of fraud or knowledge of it.

Inference from the facts

The supplier’s taxable status can sometimes be inferred from the circumstances, such as the scale of the supply.

Order of analysis

First determine whether the substantive conditions for deduction can be established. Where refusal is based on fraud, assess the buyer’s involvement or knowledge separately.

Unitel · The unidentified export buyer

Referring court

Supreme Administrative Court. The mobile phones left the EU, but the invoiced buyers differed from the actual, unidentified buyers.

Question 1

Can exports qualify for exemption with a right to deduct even though the actual buyer is unknown?

Question 2

Can the discrepancy over the buyer justify treating the transaction as having no supply of goods?

Question 3

If there is no supply, can the transaction be taxed as a domestic supply, or is it outside VAT with consequences for input VAT deduction?

Unitel · Proof of an export supply

17 October 2019	An unknown buyer does not automatically bar exemption where the goods left the EU. The court must consider whether the evidence proves a supply and export.
Grounds for refusal	Refusal is required if the missing identity prevents proof of the supply, or if the supplier knew or should have known that the transaction formed part of VAT fraud.
Effect of refusal	If exemption is refused on those grounds in the circumstances described, the transaction is outside VAT and gives no right to deduct input VAT.
Further reference	The Regional Administrative Court in Warsaw relied on Unitel in its reasoning for the apple export reference.

PRELIMINARY QUESTION / C-602/24

W. sp. z o.o. · Apple exports to Belarus

Referring court

Regional Administrative Court in Warsaw. The seller declared a supply to another EU Member State. The buyer took the apples to Belarus without telling the seller.

Question referred

Can Article 146(1)(b) apply where the buyer exports the goods despite an agreement for an intra-EU supply, and the tax authorities establish the export from customs documents?

Evidence at issue

The supplier did not hold the export papers. The authorities obtained the evidence confirming that the goods had left the EU.

W. sp. z o.o. · Customs evidence of export

1 August 2025

Article 146(1)(b) covers the supply in the circumstances described, where customs documents establish that the buyer took the goods outside the EU.

Supplier’s knowledge

The seller’s lack of knowledge of the final destination and its initial classification as an intra-EU supply do not in themselves prevent exemption.

Evidence and fraud

The referring court reported no established fraud. The tax authorities had to take account of the customs evidence available to them when classifying the supply.

PRELIMINARY QUESTION / C-114/22

W. sp. z o.o. · Trade marks and civil law

Referring court

Supreme Administrative Court. The dispute concerned deduction of VAT on an acquisition of trade marks and the Polish rule excluding transactions treated as fictitious or invalid.

Question referred

Can a domestic civil law classification as a sham automatically justify refusal, without applying the EU VAT criteria for a fictitious transaction, fraud or abuse?

Abuse issue

If the transaction took place, must the authority establish a tax advantage contrary to the purpose of EU VAT law and examine the essential aim of the arrangement?

W. sp. z o.o. · Fictitious transactions and abuse

25 May 2023

Invalidity or fictitiousness under national civil law alone cannot justify refusal. The authority must establish fictitiousness under EU VAT law or, for a real transaction, the relevant conditions for fraud or abuse.

Halifax test

Abuse requires a tax advantage contrary to the purpose of the VAT rules. Objective factors must also show that obtaining the advantage was the essential aim of the arrangement.

Polish application

On 3 September 2024, the Supreme Administrative Court dismissed the tax authority’s appeal in the originating dispute (I FSK 2310/19).

PRELIMINARY QUESTION / C-935/19

Grupa Warzywna · A fixed VAT penalty

Referring court

Regional Administrative Court in Wrocław. A property sale was treated as taxable even though the parties had not made the declaration needed to choose taxation.

Dispute

The buyer corrected its return after an audit. The tax authority still imposed an additional liability of 20% of the overstatement.

Question referred

Could this sanction comply with EU rules on VAT collection and protection of EU financial interests, and with proportionality, when it applied without distinguishing an error from fraud?

Grupa Warzywna · An individual penalty assessment

15 April 2021	The fixed penalty was incompatible with Article 273 and proportionality insofar as it prevented account being taken of the particular circumstances.
Circumstances	The error concerned the tax treatment of the sale. There were no signs of fraud and no loss of tax revenue.
Polish follow-up	The referring court applied the ruling on 17 June 2021. The 2023 legislative changes introduced maximum rates and factors for determining the amount of a penalty.
Separate decisions	A correction of VAT and an additional penalty require separate grounds.

P sp. z o.o. · False employee invoices

Referring court

Supreme Administrative Court. A petrol station employee issued 1,679 false invoices using the employer's details without its knowledge or consent.

Question 1

Who is the person who showed VAT on the invoice for the purposes of Article 203, the employee who issued it or the employer whose details were used?

Question 2

Does the answer depend on whether the employer exercised due diligence in supervising the employee?

P sp. z o.o. · Liability for invoice VAT

30 January 2024

In those circumstances the employee is the person who showed VAT, unless the employer failed to exercise the diligence reasonably required to monitor the employee's conduct.

National assessment

The national court assesses actual supervision. Relevant facts may include access to invoicing, review of invoices and checks against sales records.

Polish application

On 3 September 2024, the Supreme Administrative Court dismissed the company's appeal (I FSK 1212/18). It examined how the employer supervised invoicing.

PRELIMINARY QUESTION / C-277/24

Adjak · Access to the earlier VAT findings

Referring court

Regional Administrative Court in Wrocław. A former board chair faced personal liability for the company’s VAT debt.

Question referred

Can the board member be excluded from the company’s assessment proceedings if the earlier findings are later used to establish personal liability?

Procedural issue

Does the later procedure provide a real opportunity to challenge the factual and legal basis of the debt and see the relevant evidence?

Adjak · An effective right of defence

27 February 2025

EU law permits the company assessment and the later liability proceedings to be separate, subject to safeguards in the latter proceedings.

Right to challenge

The person facing liability must be able to dispute the findings of fact and law on which the company's VAT debt is based.

Access to the file

The person must have access to relevant material, subject to justified confidentiality restrictions and the rights of others.

Genzyński · Liability after failed recovery

Referring court	Regional Administrative Court in Wrocław. The company's VAT debt could not be recovered from the company.
Fault	Can a former board member be jointly and severally liable even if the authority does not first establish bad faith, culpable error or negligence?
Defence	Can the rules require proof that failure to file for insolvency was without fault? What happens when the Treasury was the only creditor?
Equal treatment	Does the position of a board member whose company had only one creditor comply with equal treatment?

Genzyński · The opportunity to show due care

30 April 2025	EU law allows joint and several liability following failed recovery, provided the former board member can effectively show that the failure to file for insolvency was without fault.
Only one creditor	The fact that the Treasury was the sole creditor does not by itself establish absence of fault. The procedure must still allow a genuine assessment of the person’s conduct.
Equal treatment	Timely filing can suffice even if the application is rejected. That rule applies regardless of the number of creditors, subject to the national court’s verification.
Connection with Adjak	Adjak concerns the ability to challenge the company’s debt. Genzyński concerns the board member’s opportunity to show due care.

SUMMARY

Evidence and legal grounds in VAT disputes

Substantive conditions For deduction or exemption, identify what the evidence proves about the supply, the taxable person or the export.

Fraud and abuse Identify objective evidence of the person's link to fraud. For abuse, identify the tax advantage and the essential aim of the arrangement.

Sanctions and liability Assess proportionality separately. Identify whose conduct is at issue and which procedural safeguards apply.

SUMMARY

Prevention, supervision and judicial review

Prevention

Partner checks, split payment and analysis of tax information can help detect or reduce risk.

Due diligence

A buyer checks a transaction. An employer supervises invoicing. A board member manages the company’s affairs.

Applying an EU ruling

Use the interpretation to identify the facts that decide the national dispute. The ruling in Unitel also shows how one answer can help frame the next reference.

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

Mokesčių teisės raida naujausioje Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje

Ernestas Spruogis

2026 m. kovo 4 d. nutartis a. b. Nr. eA-23-602/2026
(Turtas – bitkoinai; individuali veikla)

- LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2026 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-23-602/2026
- Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas mokestinis ginčas kilo dėl vietos mokesčių administratoriaus sprendimo, dėl patikrinimo akto tvirtinimo, kuriuo, be kita ko, apskaičiuotos ir nurodytos sumokėti papildomos GPM sumos, pareiškėjo pajamas, gautas už 2017–2018 metais parduotus bitkoinus, pripažinus individualios veiklos pajamomis.
- Vietos mokesčių administratorius vertino, kad minėtu laikotarpiu pareiškėjas vykdė individualią virtualios valiutos pirkimo ir pardavimo veiklą (nuolat ir per tęstinį laikotarpį pirkdavo ir vėliau parduodavo bitkoinus, siekdamas gauti pajamų), kurios neregistravo ir iš kurios gautų pajamų nedeklaravo bei nesumokėjo privalomo mokėti GPM, taip pat kitų privalomų įmokų.
- Vertindama tokios pozicijos pagrįstumą LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad pagal ginčui aktualias mokesčių įstatymų nuostatas apmokestinimo GPM tikslais bitkoinai laikytini turtu, kaip jis apibrėžtas Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 2 straipsnio 28 dalyje; ši virtuali valiuta pati savaime nėra pinigai (piniginės lėšos) GPMĮ nuostatų aiškinimo ir taikymo tikslais. Kaip nurodė LVAT, už šio turto (bitkoinų) pardavimą ar kitokį perleidimą gautas atlygis pinigais ar natūra pripažįstamas gyventojo pajamomis. Tokios pajamos pagal bendrą taisyklę pripažįstamos jų gavimo momentu, t. y., kai faktiškai yra gaunamas atlygis (pinigais ar natūra) už parduotą ar kitaip kitų asmenų nuosavybėn perleistą šią virtualią valiutą.

2026 m. kovo 4 d. nutartis

- Vertindama, ar vietos mokesčių administratorius bei mokestinį ginčą nagrinėjusios institucijos pagrįstai ginčo pareiškėjo pajamas pripažino individualios veiklos pajamomis, išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, jog gyventojui neįregistravus individualios veiklos ir (ar) atitinkamų pajamų nedeklaravus kaip individualios veiklos pajamų pareiga pagrįsti vertinimą, jog toks gyventojas vykdė individualią veiklą *inter alia* (be kita ko) apmokestinimo GPM tikslais tenka mokesčių administratoriui. Tai, be kita ko, reiškia, jog mokesčių administratorius turi aiškiai ir tiksliai apibrėžti konkrečią gyventojo vykdytą veiklą, kurią jis kvalifikavo kaip individualią veiklą pagal atitinkamas GPMĮ nuostatas.
- Vadovaujantis GPMĮ 2 straipsnio 7 dalies 1 punktu, individuali veikla – savarankiška bet kokio pobūdžio komercinė arba gamybinė veikla, išskyrus nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų pardavimo ir (ar) nuomos veiklą, taip pat finansinių priemonių sandorius, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį. Įvertinusi reikšmingą reguliavimą išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad bitkoinas pats savaime nėra laikomas finansine priemone minėtos GPMĮ nuostatos taikymo tikslais, todėl šios virtualios valiutos pirkimo–pardavimo sandoriai nėra į įstatymų leidėjo apibrėžtos individualios veiklos sąvokos išimtį patenkantys finansinių priemonių sandoriai.

2026 m. kovo 4 d. nutartis

- LVAT taip pat priminė, kad individualios veiklos požymiai – gyventojo vykdomos veiklos savarankiškumas, versliškumas, tęstinumas, siekis gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos, taip pat tokios veiklos priskyrimas bet kokio pobūdžio komercinei ar gamybinei veiklai. Išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, jog minėtas siekis gauti pajamų ar kitos ekonominės naudos nėra siejamas su pelnu (jo gavimu), t. y. vien ta aplinkybė, jog atitinkama veikla yra verčiamasi nuostolingai, nėra reikšminga kvalifikuojant tokią veiklą pagal minėtą GPMĮ nuostatą.
- Kiek tai susiję su apžvelgiama byla, vykdydamas ginčo ūkines operacijas, kurias mokesčių administratorius pripažino individualia veikla, pareiškėjas veikė savarankiškai – byloje buvę duomenys neleido abejoti, kad įsigydamas ir parduodamas ginčo virtualią valiutą pareiškėjas veikė savo vardu ir rizika, ginčo operacijas atliko savo valia ir nuožiūra, nepriklausomai nuo jokių kitų asmenų, pats priimdavo sprendimus dėl šių operacijų atlikimo, dengė jų atlikimo kaštus, savo nuožiūra paskirstė ir naudojo gautas pajamas. Pareiškėjo vykdyti ginčo bitkoinų įsigijimo ir pardavimo sandoriai nebuvo atsitiktiniai (vien 2017–2018 metais pareiškėjas atliko 166 bitkoinų įsigijimo ir 372 šios virtualios valiutos pardavimo operacijas).
- Šiame kontekste išplėstinė teisėjų kolegija atskirai pažymėjo, kad paprastas nuosavybės teisės įgyvendinimas pats savaime netenkina versliškumo požymio, negali būti pripažintas gyventojo komercine ar gamybine veikla ir, atitinkamai, individualia veikla aptariamų GPMĮ nuostatų taikymo prasme. Tai, be kita ko, reiškia, kad, pavyzdžiui, gyventojui padovanotų, jo paveldėtų ar kaip atlygis gautų bitkoinų vėlesnis įprastinis pardavimas ar kitoks perleidimas nepripažintinas individualia veikla apmokestinimo GPM tikslais, be kita ko, net ir tokiu atveju, kai ši virtuali valiuta yra parduodama ar kitaip atlygintinai perleidžiama dalimis per tęstinį laikotarpį.

2026 m. kovo 4 d. nutartis

- Tačiau taip nėra, be kita ko, tokiu atveju, kai gyventojas nuolat perka ir vėliau parduoda bitkoinus, šiais abiejų grupių sandoriais siekdamas gauti naudos iš šio turto įsigijimo ir pardavimo kainų skirtumo – tokios ūkinės operacijos (jų tikslai) tenkina minėtą versliškumo požymį, jos (operacijos) yra būdingos, be kita ko, prekybininko veiklai. Tai, kad būtent šių tikslų pareiškėjas siekė įsigydamas ir vėliau parduodamas ginčo bitkoinus, byloje objektyviai patvirtino jau vien mokestinio patikrinimo metu nustatytas sandorių (ūkinių operacijų) ginčo bitkoinais skaičius, dažnumas ir tai, kad dalis už parduotus bitkoinus gautų pajamų buvo naudojamos vėl šiai virtualiai valiutai įsigyti.
- Šiomis ir kitomis aplinkybėmis išplėstinė teisėjų kolegija sutiko, jog pareiškėjo ginčo laikotarpiu vykdyta bitkoinų pirkimo ir pardavimo veikla pripažintina GPMĮ 2 straipsnio 7 dalies 1 punkte numatyta individualia veikla, o už ginčo bitkoinų pardavimą gautos pajamos – individualios veiklos pajamomis, t. y. gyventojo B klasės pajamomis, nuo kurių mokėtiną GPM apskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti privalėjo pats pareiškėjas.
- Pareiškėjas taip pat nesutiko su mokesčių administratoriaus atliktu apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimu, iš esmės teigdamas, jog apmokestinamosiomis pajamomis galėjo būti pripažintas tik skirtumas tarp ginčo virtualios valiutos įsigijimo ir jos pardavimo kainų.
- Vadovaujantis GPMĮ 16 straipsnio 1 dalies 3 punktu, apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas, iš pajamų šio įstatymo 18 straipsnyje nustatyta tvarka atimami leidžiami atskaitymai, susiję su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu. Pagal bendrą taisyklę, įtvirtintą GPMĮ 18 straipsnio 1 dalyje, nuolatinio Lietuvos gyventojo, kuris verčiasi individualia veikla, leidžiamais atskaitymais laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis arba uždirbtomis individualios veiklos pajamomis susijusios nuolatinio Lietuvos gyventojo patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos.

2026 m. kovo 4 d. nutartis

- Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiga turėti tokius leidžiamus atskaitymus pagrindžiančius dokumentus bei, esant poreikiui, gebėti juos pateikti mokesčių administratoriui tenka būtent GPMĮ 18 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybe sumažinti apmokestinamąsias pajamas siekiančiam pasinaudoti mokesčio mokėtojui. Jokios mokesčių įstatymų nuostatos neįpareigoja mokesčių administratoriaus už individualia veikla besiverčiantį mokesčių mokėtoją rinkti įrodymus (duomenis) tikslu nustatyti jo patirtas šios veiklos išlaidas, kuriomis pagal minėtas GPMĮ nuostatas gali būti mažinamos apmokestinamosios pajamos.
- LVAT akcentavo, kad taikydamas GPMĮ 18 straipsnio 8 ir 9 dalių (2009 m. liepos 22 d. įstatymo Nr. XI-385 redakcija), kuriomis nustatomi reikalavimai minėtas išlaidas pagrindžiantiems dokumentams (jų turiniui), nuostatas mokesčių administratorius negali ignoruoti tokios virtualios valiutos, kaip bitkoinas, apyvartos ypatumų bei atsisakyti pripažinti aptariamas išlaidas, kai gyventojo pateiktų įrodymų visuma (pvz., kredito ar pinigų įstaigų sąskaitų, virtualių valiutų keityklose atliktų operacijų išrašai ir kt.) leidžia objektyviai nustatyti išlaidų (leidžiamų atskaitymų) pripažinimui reikšmingų ūkinių operacijų turinį. Tačiau rizika, jog dėl, pavyzdžiui, tam tikrų operacijų specifikos gyventojas negalės objektyviai pagrįsti aptariamų išlaidų ir, atitinkamai, į jas atsižvelgti apskaičiuodamas apmokestinamąsias pajamas, tenka pačiam mokesčio mokėtojui.
- Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo ir tai, kad nėra pagrindo Mokesčių administravimo įstatymo 70 straipsnio (mokesčio apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą) nuostatas aiškinti taip, jog jomis yra įpareigojama mokestį apskaičiuoti pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą vien dėl to, kad individualią veiklą vykdantis asmuo nerinko, nesaugojo ir dėl to nepateikė GPMĮ 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų išlaidų, kurių atskaitymas apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas priklauso išimtinai paties mokesčio mokėtojo diskrecijai, pagrindžiančių dokumentų.

2026 m. kovo 4 d. nutartis

- Kadangi pareiškėjas neturėjo (nepateikė) jokių ginčo bitkoinų įsigijimo išlaidas pagrindžiančių dokumentų (įrodymų), nagrinėtu atveju LVAT pripažino, jog apskaičiuodamas ginčo apmokestinamąsias pajamas vietos mokesčių administratorius pagrįstai vadovavosi GPMĮ 18 straipsnio 12 dalimi, įtvirtinančia, jog apskaičiuojant apmokestinamąsias individualios veiklos pajamas gyventojo pasirinkimu vietoj kitose šio straipsnio dalyse nurodytų patirtų išlaidų gyventojo, kuris verčiasi individualia veikla, leidžiamais atskaitymais gali būti pripažįstama suma, lygi 30 procentų gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. spalio 15 d. nutartis a. b. Nr. eA-172-602/2025

- **Paveldimo turto mokesčio perskaičiavimo galimybė**
- Ginčas kilo tarp pareiškėjo K. J. ir Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos dėl paveldimo turto mokesčio (PTM) perskaičiavimo. Pareiškėjas paveldėjo UAB akcijas ir pateikė prašymą apskaičiuoti jų apmokestinamąją vertę pagal nominalią vertę, kuri buvo nustatyta 5 213 Eur, o mokestis – 32 Eur. Vėliau, atlikus verslo vertinimą, K. J. siekė pakeisti šią vertę į 791 000 Eur, tačiau Panevėžio AVMI atsisakė tai padaryti.
- LVAT nurodė, kad mokesčių teisės aktuose nėra numatyta galimybė mokesčio mokėtojui pačiam perskaičiuoti notaro apskaičiuotą mokestį. Šioje byloje Mokesčių administravimo įstatymo 66 straipsnio 1 dalis netaikoma. Paveldimo turto mokesčio perskaičiavimas po paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo negali būti grindžiamas noru pakeisti pasirinkimą dėl turto vertės pagal Paveldimo turto apmokestinamosios vertės apskaičiavimo taisykles. Mokestis apskaičiuojamas notaro, o mokesčių administratorius tik išduoda pažymą apie apmokestinamąją vertę. Apmokestinamosios vertės nustatymas yra susijęs su paveldėjimo teisės liudijimu ir po jo išdavimo nebegalimas peržiūrėjimas. Mokestis negali būti keičiamas remiantis naujai atliktu akcijų vertinimu po liudijimo išdavimo.
- K. J. apeliacinis skundas atmestas; pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 30 d. nutartis a.b. Nr. A-574-492/2025

- LVAT, be kita ko, pasisakė dėl reikalavimų nekilnojamojo turto mokesčio ir (ar) žemės mokesčio lengvatas numatantiems savivaldybių tarybų sprendimams (norminiams administraciniams aktams):
- Konstitucijos ir įstatymų nuostatomis savivaldybių tarybos turi teisę, o ne pareigą nustatyti papildomas NTM ir žemės mokesčių lengvatas (apmokestinimo išimtis). Tačiau, numačiusi tokias lengvatas, ji negali vėliau atsisakyti jų taikyti, jei mokesčio mokėtojas atitinka (tenkina) šios lengvatos taikymo pagrindus bei sąlygas (27 punktas).
- nėra pagrindo teigti, kad, naudodamosi Konstitucijos 121 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybe, savivaldybės (savivaldybių tarybos) nėra saistomos tų pačių konstitucinių reikalavimų, kurių, nustatydamas apmokestinimo išimtis ir lengvatas, privalo paisyti įstatymų leidėjas, kaip antai pareigos užtikrinti konstitucinius teisinio reguliavimo aiškumo ir apibrėžtumo, taip pat teisinio tikrumo principus, kurie yra ypač svarbūs nustatant mokesčius, taigi ir jų objektą, apmokestinimo išimtis ir lengvatas.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 30 d. nutartis a.b. Nr. A-574-492/2025

- **Mokesčių lengvatos (galiojimas laike)**
- Pareiškėja A. K. pateikė apeliacinį skundą dėl Regionų administracinio teismo Šiaulių rūmų sprendimo, kuriuo buvo atmestas jos skundas prieš Pakruojo rajono savivaldybės tarybą. Ginčas kilo dėl savivaldybės tarybos sprendimų neatleisti pareiškėjos nuo nekilnojamojo turto ir žemės mokesčių už 2021 metus.
- LVAT nurodė, kad savivaldybių tarybos turi teisę nustatyti papildomas mokesčių lengvatas, tačiau negali atsisakyti jų taikyti, jei mokesčio mokėtojas atitinka nustatytas sąlygas. Mokesčio lengvatos yra esminis mokestinės prievolės elementas ir turi būti vertinamos pagal taisykles, galiojusias mokestinių prievolių atsiradimo metu.
- Atsakovas nepagrįstai vadovavosi naujomis taisyklėmis, atmesdamas prašymą dėl atleidimo nuo nekilnojamojo turto mokesčio už 2021 metus, nors turtas buvo įgytas pagal ankstesnes sąlygas. Atsakovas pagrįstai atsisakė tenkinti prašymą dėl žemės mokesčio lengvatos, nes pareiškėja neatitiko naujųjų taisyklių reikalavimų.
- Apeliacinis skundas tenkintas iš dalies. Panaikintas savivaldybės tarybos sprendimas dėl atleidimo nuo nekilnojamojo turto mokesčio ir įpareigota taryba iš naujo nagrinėti pareiškėjos prašymą dėl 2021 metų.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 5 d. nutartis a. b. Nr. eA-1266-442/2025

- LVAT, atsižvelgdamas į naujausią Teisingumo Teismo jurisprudenciją, griežčiau apibrėžė asmenų, kurie gali būti pripažinti atsakingais už prievolę sumokėti importo PVM, ratą, iš esmės pripažindamas, jog prievolei mokėti importo PVM nepakanka tik to, kad atitinkamas asmuo būtų pripažintas atsakingu už skolą muitinei.
- PVMĮ 2 straipsnio 25 dalis (2016 m. lapkričio 3 d. įstatymo Nr. XII-2697 redakcija, galiojanti nuo 2017 m. sausio 1 d.), aiškinant ją lingvistiniu teisės aiškinimo metodu, atsižvelgiant į šios nutarties 39 punkte nurodytus ESTT jurisprudencijoje suformuluotus teisinio reglamentavimo kriterijus, kurių būtina laikytis įgyvendinant nacionalinėje teisėje PVM direktyvos 201 straipsnio nuostatas, nustato dvi kumuliatyvias sąlygas, kurioms esant asmeniui atsiranda prievolė sumokėti importo PVM. Visų pirma, turi būti nustatyta, jog asmuo importavo prekes šalies teritorijoje. Antra, turi būti nustatyta, kad importuojantis asmuo turi sumokėti už importuojamas šalies teritorijoje prekes nustatytą importo skolą muitinei arba turėtų sumokėti importo skolą muitinei, jeigu importuojamoms prekėms būtų nustatyti importo muitai (40 punktas).
- Iš esmės pripažinta, kad solidariu muitinės skolininku pripažintas asmuo savaime neturi pareigos mokėti ***importo PVM***, jei jis pagal nacionalines (Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo) nuostatas nėra laikomas asmeniu, kuris įvežė prekes į Sąjungos muitų teritoriją, t. y. vien asmens pripažinimas muitinės skolininku savaime nereiškia, kad jam tenka pareiga sumokėti ir importo PVM.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. kovo 12 d. nutartis a.b. Nr. eA-1115-575/2025
(Santykis su bendrosios jurisdikcijos teismais)

- Šioje byloje nustatyta, kad mokestinio patikrinimo metu Šiaulių AVMI nustatė, kad į pareiškėjo (mokesčių mokėtojo) vadybininkės-buhalterės (O. V.) banko sąskaitą tikrinamuoju laikotarpiu buvo pervesta pinigų suma, kuri nebuvo pagrįsta jokiais šias išlaidas pateisinančiais dokumentais. Todėl mokesčių administratorius šią pinigų sumą pripažino darbuotojos A klasės pajamomis, atitinkančiomis su darbo santykiais, ar jų esmę atitinkančiais santykiais, susijusiomis pajamomis, ir jas apmokestino GPM, VSD ir PSD įmokomis. Tokią mokesčių administratoriaus poziciją palaikė tiek Mokestinių ginčų komisija (MGK), tiek pirmosios instancijos teismas.
- Mokesčių administratorius teigia, kad Bendrovė vadybininkei – buhalterei O. V. pervedė pinigines lėšas, kaip avansą įvairioms veiklos išlaidoms padengti. Piniginių išlaidų 16 655 Eur, pervestų O. V. 2015–2016 metais ir pripažintų kitomis bendrosiomis sąnaudomis, Bendrovė nepagrindė apskaitos dokumentais. Bendrovė pajamų, pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamų gyventojo A klasės pajamoms, kaip mokestį išskaičiuojantis asmuo, neapskaičiavo, nedeklaravo ir nesumokėjo 2 498 Eur GPM į biudžetą. Pirmosios instancijos teismas, palaikydamas mokesčio administratoriaus poziciją, pažymėjo, kad tai pajamos, susijusios su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos, o Bendrovė pripažintina mokestį išskaičiuojančiu (pajamas išmokančiu) asmeniu GPMĮ ir Sveikatos draudimo įstatymo nuostatų prasme. Apeliantas teigia, kad tai, kad Bendrovė, kaip nukentėjęs asmuo papildomai turi sumokėti mokesčius už nusikaltėlį, neatitinka protingumo bei teisingumo kriterijų.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. kovo 12 d. nutartis a. b. Nr. eA-1115-575/2025

- Dėl apeliacinio skundo argumentų šiuo klausimu, LVAT pažymėjo, kad, iš Vilniaus apygardos teismo 2023 m. gegužės 4 d. nuosprendžio ir Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. balandžio 15 d. nutarties, matyti, kad iš Bendrovės turimos sąskaitos į O. V. asmeninę banko sąskaitą 16 655 Eur pervedimas kvalifikuotas kaip Bendrovei priklausančio turto, buvusio O. V. žinioje, pasisavinimas. Iš byloje esančių įrodymų matyti, kad O. V., būdama Bendrovės finansininke, tvarkiusi Bendrovės buhalteriją bei pati atlikdavusi pavedimus Bendrovės vardu, neturėdama jokio faktinio pagrindo, savavališkai atliko mokėjimus ir pasisavino pareiškėjo lėšas.
- Akivaizdu, kad į O. V. darbo pareigas neįėjo turto pasisavinimas, o mokesčių administratorius nenustatė, jog Bendrovė galėjo žinoti apie O. V. iš Bendrovės turimos sąskaitos į savo asmeninę sąskaitą pervedamas lėšas, veikė nesąžiningai ar nerūpestingai ir savo valia pervedė pinigus O. V. Pažymėtina, kad Bendrovės aplaidumo požymių nėra, nes turint omenyje, kad O. V. vykdė finansininkės pareigas ir Bendrovės galimybės laiku ir tinkamai pastebėti piniginių lėšų vagystę buvo apribotos, teismas vertina, kad Bendrovė dėl O. V. nusikalstamų veikų su pareiškimu į Širvintų rajono policijos komisariatą ir Vilniaus apygardos prokuratūrą kreipdamasi 2019 m. liepos 16 d. tai padarė operatyviai.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. kovo 12 d. nutartis a. b. Nr. eA-1115-575/2025

- Tokiu būdu LVAT vertino, kad šioje byloje nėra įrodyta, jog 16 655 Eur piniginės lėšos pervestos į O. V. sąskaitą būtų priskiriamos gyventojo A klasės pajamoms ir tuo Bendrovė pažeidė GPM įstatymo 6, 23 ir 24 straipsnių nuostatas, nes nuo pajamų pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamų gyventojo A klasės pajamoms, neapskaičiavo, nedeklaravo ir nesumokėjo GPM, VSD ir PSD įmokų. Todėl mokesčio administratoriaus sprendimai dalyje, kuriose nustatyta pareiga Bendrovei sumokėti mokesčius į valstybės biudžetą dėl 16 655 Eur pervedimo O. V., panaikinti. Atitinkamai, panaikinti MGK ir mokesčių administratoriaus sprendimai atitinkamose dalyse.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 29 d. sprendimas a. b. Nr. eA-1207-442/2025 (Santykis su bendrosios jurisdikcijos teismais)

- Šioje mokestinėje byloje ginčas kilo tarp pareiškėjos R. T. ir Valstybinės mokesčių inspekcijos dėl papildomai apskaičiuoto gyventojų pajamų mokesčio (GPM) bei su juo susijusių sumų. MGK ir Regionų administracinis teismas atmetė pareiškėjos skundą, pripažindami, kad mokesčių administratorius pagrįstai apskaičiavo mokestį pagal savo įvertinimą. Pareiškėja pateikė apeliacinį skundą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui (LVAT).
- VMI sprendime, be kita ko, nurodyta, jog patikrinimo metu taip pat nustatyta, kad pareiškėja grynais pinigais banko seifuose 2018 m. balandžio 26 d. disponavo 499 501,62 (530 360 Eur – 30 828,38 Eur) Eur, 19 308 JAV dolerių, 17 690 Didžiosios Britanijos svarų suma iš nenustatytų pajamų šaltinių ir nepagrįstų teisėtai gautomis pajamomis. Atsižvelgiant į tai, kad pinigų kilmė nebuvo nustatyta, ir pripažinta, kad jie gauti iš nusikalstamos veiklos, vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, bei MAĮ 70 str. 1 dalimi, <...>, pritaikius išlaidų metodą, mokestinio patikrinimo metu pripažinta, kad 2018 metais pareiškėja grynais pinigais banko seifuose disponavo kitomis su darbo santykiais nesusijusiomis ir ne individualios veiklos pajamomis – 499 501,62 Eur , 19 308 JAV dolerių, 17 690 Didžiosios Britanijos svarų. Skundžiamame pirmosios instancijos teismo sprendime pažymėta, kad pareiškėja 2018 m. balandžio 26 d. kratos metu rastų piniginių lėšų nedeklaravo įstatymo nustatyta tvarka ir terminais. Taigi, pirmosios instancijos teismo nuomone, esant šioms aplinkybėms, vieninteliu įrodymu, pagrindžiančiu faktišką šių pajamų gavimą VMI pagrįstai laikė 2018 m. balandžio 26 d. kratos protokolą, kuriame užfiksuotas ginčo sumų radimas pareiškėjos nuomojamuose seifuose.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 29 d. sprendimas a. b. Nr. eA-1207-442/2025

- Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. lapkričio 29 d. nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1A-287-654/2021 nuspręsta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – ir BK) 723 straipsnio 1 dalimi, konfiskuoti iš R. T. 520 360 eurų, 19 308 JAV dolerius ir 17 690 Didžiosios Britanijos svarų. Šiame įsiteisėjusiame teismo nuosprendyje, be kita ko, nurodyta: 1) „<...> Byloje nustatyta, kad 2018 m. balandžio 26 d. kratos AB „Citadele“ banke įtariamosios R. T. naudojamame seife metu buvo rasti ir paimti pinigai: 530 360 Eur, 19 308 JAV doleriai, 17 690 svarai sterlingų, 100 Rusijos rublių, 25 Estijos kronos, 6 Danijos kronos monetomis.“ (55 p.); 3) „Šioje byloje nustatytą nusikalstamą veiką R. T. padarė ne vėliau kaip 2017 m. spalio 19 d. ir vertinant, ar yra BK 723 straipsnio 2 dalies 2 punkto sąlyga, svarbu nustatyti, ar prokuratūros prašomas konfiskuoti turtas buvo įgytas 5 metai iki nusikaltimo padarymo. <...>“ (63 p.); 4) „Šios aplinkybės leidžia teisėjų kolegijai daryti išvadą, kad individualiame seife rastus pinigus R. T. įgijo 5 metų laikotarpyje iki nusikaltimo padarymo. Kaip matyti iš VMI išvados, šis turtas neatitinka R. T. teisėtų pajamų ir skirtumas viršija 250 MGL dydžio sumą.“ (64 p.).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 29 d. sprendimas a. b. Nr. eA-1207-442/2025

- GPMĮ 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad pajamos pripažįstamos jų gavimo momentu, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip. Šio straipsnio 2 dalis (2004 m. balandžio 8 d. įstatymo Nr. IX-2103 redakcija, galiojusi iki 2025 m. sausio 1 d.) nustatė, kad pajamų, išskyrus pozityviąsias pajamas bei priskiriamas Europos ekonominių interesų grupės pajamas, gavimo momentu laikomas momentas: 1) kai pajamos bet kokia forma faktiškai gaunamos. Jeigu pajamos gautos užsienio valstybėje, faktiškai gautomis pajamomis laikoma visa pajamų suma, neatsižvelgiant į toje valstybėje nuo tų pajamų išskaičiuotą ir (arba) sumokėtą pajamų ar jam tapataus mokesčio sumą, arba 2) kai bet kokia forma išmokamos išmokos, jei pagal šį Įstatymą prievolė išskaičiuoti pajamų mokestį nuo gyventojo pajamų nustatyta mokestį išskaičiuojančiam asmeniui.
- Nagrinėjamoje administracinėje byloje sprendžiant dėl 2018 m. balandžio 26 d. kratos metu AB „Citadele“ banke R. T. naudojamame seife metu rastų ir paimtų pinigų apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu pagal GPMĮ 8 straipsnį, irgi turi būti nustatytas minėtų pinigų (pajamų) gavimo momentas.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 29 d. sprendimas a. b. Nr. eA-1207-442/2025

- Todėl nustačius, kad minėtų pinigų (pajamų) gavimo momentas yra įrodinėjimo dalyku tiek baudžiamojoje, tiek administracinėje byloje, Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. lapkričio 29 d. nuosprendyje baudžiamojoje byloje Nr. 1A-287-654/2021 konstatuotas faktas, kad individualiame seife rastus pinigus R. T. įgijo 5 metų laikotarpyje iki nusikaltimo padarymo, t. y. iki 2017 m. spalio 19 d., turi prejudicinę reikšmę šioje administracinėje byloje.
- Taigi mokesčių administratorius, Komisija bei pirmosios instancijos teismas, spręsdami klausimą dėl pareiškėjos naudojamame seife rastų ir paimtų pinigų apmokestinimo gyventojų pajamų mokesčiu, privalėjo remtis Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. lapkričio 29 d. nuosprendyje baudžiamojoje byloje Nr. 1A-287-654/2021 nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su šių pinigų (pajamų) gavimo momentu.
- Kadangi pirmosios instancijos teismas, Komisija ir mokesčių administratorius nustatydami reikšmingas su pareiškėjos apmokestinimu susijusias aplinkybes netinkamai vertino įrodymus, todėl tai yra pagrindas panaikinti skundžiamą pirmosios instancijos teismo sprendimą bei ginčijamus mokesčių administratoriaus bei Komisijos sprendimus.

LVAT 2026 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-670-602/2026
(atskaitymų leidimas+ baudas nustatančių MĮ taikymas laike)

- Byloje buvo nagrinėjamas mokestinis ginčas dėl pareiškėjui (Bendrovei) papildomai apskaičiuoto ir nurodyto sumokėti pelno mokesčio (PM), šio mokesčio delspinigių ir 40 proc. PM sumos baudos. Šioje byloje teritorinis mokesčių administratorius iš esmės atsisakė pajamų apmokestinimo PM-iu tikslais leidžiamais atskaitymais pripažinti tam tikras Bendrovės patirtas išlaidas bei leisti dėl šių išlaidų susidariusiais mokestiniais nuostoliais sumažinti 2014-2016 mokestinių laikotarpių apmokestinamąsias pajamas.
- Šioje byloje toliau plėtojama praktika dėl vieneto sąnaudų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams apmokestinimo pelno mokesčiu tikslais. Be to, atkreipiamas mokesčių administratoriaus ir mokestinius ginčus nagrinėjančių institucijų dėmesys į mokesčio baudas nustatančių mokesčių įstatymų taikymą laike.
- Paneigus ūkinės operacijos, su kuria siejamos atitinkamos sąnaudos, realumą, savaime nelieka pagrindo tokių sąnaudų priskirti leidžiamiems atskaitymams <...>. Be to, iš pačios PMĮ 17 straipsnio 1 dalies <...> turinio, taip pat reikalavimo, jog mokestiniuose teisiniuose santykiuose pirmenybė turi būti teikiama šių santykių turiniui, o ne jų formaliai išraiškai <...>, matyti, jog, sprendžiant dėl atitinkamų sąnaudų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams, yra reikšmingas ne tik pats išlaidų patyrimo faktas, bet ir pačios ūkinės operacijos, su kuria siejamos atitinkamos išlaidos, realus turinys, pagal kurį ir yra vertinama, ar yra tenkinamos minėtos vieneto faktiškai patirtų sąnaudų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams sąlygos (28 punktas).

LVAT 2026 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-670-602/2026

- PMĮ 17 straipsnio 1 dalis neimplikuoja reikalavimo, kad vieneto sąnaudos už konsultacijas, pavyzdžiui, sofų gamybos linijų įrengimo ir tinkamų mašinų parinkimo klausimais, leidžiamiems atskaitymams gali būti priskirtos tik atveju, kai pagal šias konsultacijas įrengiama gamybos linija ir (ar) įsigyjama reikiama įranga. Vertinimas, kad vieneto teisė į leidžiamus atskaitymus įtraukti sąnaudas už tokio pobūdžio konsultacijas būtų siejama su reikalavimu faktiškai ir iš esmės tuo pačiu mokestiniu laikotarpiu, kada šios sąnaudos yra atskaitomos, įgyvendinti, pavyzdžiui, šių konsultacijų metu pateiktus siūlymus, nepagrįstai susiaurintų minėtos PMĮ nuostatos taikymą – vienetas yra laisvas pasirinkti, ar ir kada įgyvendinti jam konsultanto pateiktus pasiūlymus ir (ar) atsižvelgti į nurodytas pastabas, ar ne, o šis sprendimas nėra reikšmingas sprendžiant dėl aptariamo pobūdžio sąnaudų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams. Apskritai klausimas dėl sąnaudų pripažinimo leidžiamais atskaitymais pagal PMĮ 17 straipsnio 1 dalį (2009 m. gruodžio 9 d. įstatymo Nr. XI-539 ir 2012 m. birželio 29 d. įstatymo Nr. XI-2165 redakcijos) paprastai sprendžiamas atsižvelgiant į vieneto objektyviais duomenimis pagrįstus ketinimus, buvusius šių sąnaudų patyrimo metu, o pats sąnaudų priskyrimas aptariamiems atskaitymams yra siejamas su vieneto siekiu gauti pajamų ar kitos ekonominės naudos, bet ne su faktišku (realiu) tokios naudos gavimu (52 punktas). LVAT, skirtingai nei mokesčių administratoriai, MGK, pirmos instancijos teismas, vertino, kad tos konsultacijos buvo teiktos, Bendrovė išlaidas patyrė.

LVAT 2026 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-670-602/2026

- Mokesčių administratorius ir mokestinį ginčą nagrinėjusios institucijos taip pat pažeidė minėtą (MAĮ 140 str. 1 d. (2018 m. birželio 28 d. įstatymo Nr. XIII-1329 redakcija) įtvirtintą) teisės taikymo laike taisyklę, nepagrįstai ginčo atveju taikydami sprendimo metu galiojusį MAĮ 140 straipsnio 3 dalies 1 punktą (2018 m. birželio 28 d. įstatymo Nr. XIII-1329 redakcija) ir šios nuostatos pagrindu atsisakydami pareiškėjo bendradarbiavimą mokestinio patikrinimo metu pripažinti atsakomybę lengvinančia aplinkybe vien dėl to, jog mokesčio mokėtojas nepripažino mokesčio įstatymo pažeidimo. Pastaruoju aspektu atskirai paminėtina, kad 2025 m. birželio 19 d. įstatymu Nr. XV-309 MAĮ 140 straipsnio 3 dalies 1 punktas buvo pakeistas ir nebereikalaujama, jog mokesčio mokėtojas pripažintų padarytą pažeidimą, kad jo bendradarbiavimas būtų laikomas atsakomybę lengvinančia aplinkybe mokesčio baudos dydžio individualizavimo tikslais (65 punktas).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. balandžio 23 d. nutartis a. b. Nr. eA-317-815/2025

- Šioje byloje aiškinant MAĮ nuostatas, be kita ko, patvirtinta mokesčių administratoriaus teisė ***priverstinai išieškoti mokestinę nepriemoką*** nutraukus mokestinės paskolos sutartį ir tuo atveju, kai kyla ginčas dėl jo atsisakymo šią sutartį pratęsti.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. liepos 16 d. nutartis a. b. Nr. eA-668-968/2025

- LVAT pažymėjo, kad vien santykinai didelės apskaičiuotų delspinigių sumos savaime nesudaro pagrindo sumažinti delspinigius ar atleisti nuo jų mokėjimo. Byloje, nustatyta, kad nėra faktinių aplinkybių, leidžiančių taikyti Mokesčių administravimo įstatyme numatytus atleidimo nuo delspinigių pagrindus; pareiškėjas nevykdė savo mokestinių prievolių laiku.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. sausio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1003-552/2025

- LVAT teisėjų kolegija atleido pareiškėją nuo jam apskaičiuotų šių su mokesčiais susijusių sumų (importo PVM delspinigių ir baudos) mokėjimo konstatavęs, kad mokestinio ginčo nagrinėjimas teismuose truko per ilgai (dėl įvairių pirmosios instancijos teismo padarytų pažeidimų bylą keturi kartus buvo grąžinta nagrinėti iš naujo) ir neatitiko „įmanomai trumpiausio laiko“ reikalavimo, įtvirtinto Konvencijoje.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. spalio 8 d. nutartis a. b. Nr. eA-3-442/2025 (Santykis su ESTT-prejudicinis sprendimas)

- Šioje byloje LVAT gavo ESTT prejudicinį sprendimą. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad, remiantis Teisingumo Teismo 2025 m. gegužės 15 d. sprendime byloje Tauritus (C-782/23, EU:C:2025:353) pateiktu išaiškinimu dėl Sąjungos muitinės kodekso 70 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto muitinio įvertinimo metodo taikymo, nagrinėjamu atveju nėra pagrindo kvestionuoti Kauno TM sprendimo patikslinti ginčo deklaracijose Bendrovės deklaruotą muitinę vertę pagal patikslintose sąskaitose nurodytas galutines kainas. Savo ruožtu, be kita ko, pareiškėjui neginčijant Ataskaitoje nurodytų papildomų importo PVM sumų, nagrinėjamu atveju nėra pagrindo abejoti ir Kauno TM nustatytos ginčo prekių apmokestinamosios vertės, nuo kurios buvo papildomai apskaičiuoti ginčijami importo PVM delspinigiai, pagrįstumu (PVM įstatymo (PVM įstatymo) 15 str. 15 d. (2010 m. lapkričio 30 d. įstatymo Nr. XI-1187 ir 2016 m. lapkričio 3 d. įstatymo Nr. XII-2697 redakcijos).
- Išplėstinė teisėjų kolegija, viena vertus pripažino, kad importuotų prekių, už kurias galutinai tiekėjui mokėtina kaina paaiškėja tik po jų importo, muitinė vertė nustatoma taikant sandorio vertės metodą, kartu taikant supaprastintos muitinės deklaracijos procedūrą, kita vertus, vertino, jog pažeidus šį reikalavimą, importo PVM delspinigiai skaičiuojami ne nuo importo deklaracijos pateikimo dienos, bet nuo tos dienos, kada paaiškėjo galutinai už importuotas prekes mokėtina kaina. Pareiškėjo UAB „Tauritus“ apeliacinis skundas tenkintas iš dalies: panaikintos tam tikros Muitinės departamento ir Kauno teritorinės muitinės sprendimų dalys dėl importo PVM delspinigių iki patikslinančių sąskaitų faktūrų išrašymo laikotarpio. Likusi skundo dalis atmesta kaip nepagrįsta.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 26 d. sprendimas a. b. Nr. eA-986-442/2025

- Dėl importuotų prekių kilmės, analizuodamas 2020 m. gruodžio 31 d. Europos Sąjungos bei Europos Atominės Energijos Bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo nuostatas, LVAT pripažino, jog pagal šį susitarimą pateiktas Jungtinės Karalystės muitinės patvirtinimas dėl prekių kilmės yra šios institucijos nuomonė, kuri Lietuvos muitinei nėra privaloma, t. y. pastaroji, net ir esant pateiktai eksportuojančios šalies muitinės nuomonei, gali atsisakyti taikyti lengvatinį muitų tarifų režimą atitinkamoms prekėms, jeigu tam turi pagrįstą pagrindą, su sąlyga, jog buvo paisyta šiuo klausimu susitarime nustatytų procedūrų ir terminų. Šioje byloje tenkintas atsakovo MD apeliacinis skundas: panaikinti I-os instancijos teismo ir MGK sprendimai.

Ačiū už dėmesį.

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

Kai kurie ginčų dėl mokesčių administratoriaus sprendimų nustatyti mokestinę prievolę nagrinėjimo aspektai

Gediminas Užubalis

Vilniaus universitetas

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

MAĮ 104[1] straipsnio 1 dalis

„Mokesčių administratorius, siekdamas užtikrinti, kad būtų įvykdyta nedeklaruota mokestinė prievolė, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi teisę savo sprendimu nustatyti mokesčių mokėtojui mokestinę prievolę, jeigu mokesčių mokėtojas atitinkamo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka laiku nepateikia atitinkamo mokesčio deklaracijos. Mokestinės prievolės dydis nustatomas pagal ankstesnių mokesčių mokėtojo pateiktų to mokesčio deklaracijų duomenis ir (arba) kitą mokesčių administratoriui šio ir kitų mokesčių įstatymų nustatyta tvarka šio mokesčių mokėtojo ir trečiųjų asmenų pateiktą informaciją.“

Šaltinis: Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 104[1] straipsnio 1 dalis.

2. Taikymo sąlygos

- Egzistuoja pareiga pateikti konkretaus mokesčio deklaraciją.
- Deklaracija nepateikta nustatytu terminu.
- Nustatoma būtent nedeklaruota mokestinė prievolė.
- Prievolės dydis grindžiamas MAĮ 104[1] straipsnyje numatytais informacijos šaltiniais.

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

3. Ginčo prigimtis ir teisminė gynyba

- AS-1382-602/2025 ir eAS-719-1047/2025: tiesioginis skundimas teismui, netaikant mokestinių ginčų procedūros.

- eAS-805-1047/2026: ginčas laikomas mokestiniu; prievolės patikslinamumas nepanaikina sprendimo teisinių pasekmių.

- Ginčo pripažinimas mokestiniu savaime neapibrėžia materialiosios teisminės kontrolės apimties.

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

4. Teisminės kontrolės elementai

- Sprendimą priėmusio subjekto įgaliojimai.
- MAĮ 104¹ straipsnio taikymo sąlygos.
- Informacijos leistinumas, patikimumas ir pakankamumas.
- Sprendimo motyvavimas.
- Administracinė procedūra ir procesinės garantijos.

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

5. Informacijos leistinumas ir pakankamumas

- Neužtenka nustatyti, kad VMI turėjo informaciją: būtina vertinti jos turinį ir įrodomąją reikšmę.
- Duomenys turi pagrįsti konkretaus asmens mokestinę prievolę ir jos dydį.
- MAĮ 67 straipsnio logika: pirmiausia mokesčių administratorius pagrindžia apskaičiuoto mokesčio pagrįstumą ir teisingumą.
- Klausimas: ar iš turėtų duomenų VMI galėjo padaryti būtent tokią išvadą?

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

6. Baudžiamosios bylos faktai

- Baudžiamojoje byloje nustatyta faktinė bazė gali būti reikšminga nustatant mokestinę prievolę.
- Baudžiamosios atsakomybės taikymas savaime nereiškia, kad atsirado prievolė mokėti akcizus.
- Atskirai vertinamas asmens faktinis vaidmuo pagal konkretaus mokesčio įstatymą, prievolės dydis ir jos individualumas ar solidarumas.

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

7. Motyvavimas ir procedūrinės garantijos

- Mokesčių mokėtojui turi būti aišku, kodėl atsirado prievolė ir kaip apskaičiuota mokėtina suma.
- Motyvai turi susieti konkrečius faktus, asmenį, taikomą normą ir apskaičiavimą.
- Turi būti užtikrintos taikytinos procesinės garantijos, įskaitant galimybę pateikti paaiškinimus ir paneigiančius duomenis.
- Supaprastinta procedūra neturėtų reikšti silpnesnės teisės į gynybą.

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

8. Vėlesnis deklaracijos pateikimas

- Pirminis nustatymas pagal VMI informaciją ir vėlesnis tikslinimas pagal deklaraciją yra skirtingi etapai.
- Galimybė patikslinti prievolę nepateisina nepagrįsto pirminio sprendimo.
- Deklaracijos pateikimas savaime nepatvirtina pirminio sprendimo teisėtumo ar neteisėtumo.
- Sprendimo panaikinimas savaime nereiškia, kad mokestinė prievolė neegzistavo.

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

9. Prejudicinės galios ribos

- Pagal ABTĮ 57 straipsnio 2 dalį konkrečios įsiteisėjusiu sprendimu nustatytos faktinės aplinkybės gali turėti prejudicinę reikšmę byloje tarp tų pačių asmenų.

- Būtina atriboti faktines aplinkybes nuo teisinio kvalifikavimo ir klausimų, kurių ankstesnėje byloje nereikėjo spręsti.

- Pirmosios bylos baigtis savaime neišsprendžia visų vėlesnio mokestinio patikrinimo klausimų.

LIETUVOS TEISMAI
Regionų administracinis teismas

Apibendrinimas

- Procedūros supaprastinimas nereiškia materialiųjų apmokestinimo sąlygų supaprastinimo.
- Teismo kontrolė turi būti reali: tikrinamas sprendimo priėmimo metu buvęs faktinis ir teisinis pagrindas.
- Teismas neturi vietoje VMI atlikti viso mokestinio patikrinimo.
- Teisėtumo kontrolė nėra tapati galutinio deklaruotino mokesčio nustatymui.

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

Mokestinių ginčų komisija

Aiškumo ir efektyvumo paieškos mokestiniuose ginčuose

Vilma Vildžiūnaitė

„Sunkiausia pasaulyje suprasti pajamų mokestį.“

The hardest thing in the world to understand is the income tax.

Albertas Einšteinas

Mykolo Romerio universitetas

Turinys

1. Teisinis aiškumas ir tikrumas
2. Išaiškinimų gairės 2026 metais
3. Kur vis dar trūksta teisinio aiškumo?
4. Kaip išmatuoti efektyvumą?

Teisinis aiškumas ir tikrumas

„Įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti **formuluojamos tiksliai**, jose **negali būti dviprasmybių**.“

Konstitucinis Teismas 2026 m. liepos 7 d. nutartis

„**Teisinio saugumo principas** reikalauja, kad teisės normos būtų aiškios ir tikslios bei, kad teisės subjektai numatytų jų taikymą. **Šis principas taikomas ypač griežtai, nes kalbama apie teisės aktus, galinčius turėti finansinių pasekmių.**“

ES Teisingumo Teismas

Visi Lietuvos Respublikos mokesčių teisės aktų **prieštaravimai ar neaiškumai aiškinami mokesčių mokėtojo naudai**.

Mokesčių administravimo įstatymo 3 straipsnis

Teisinis aiškumas ir tikrumas

Besikeičiantys visuomeniniai santykiai

Virtualios prekės ir paslaugos
Skaitmeninės platformos
Nauji verslo sandorių modeliai

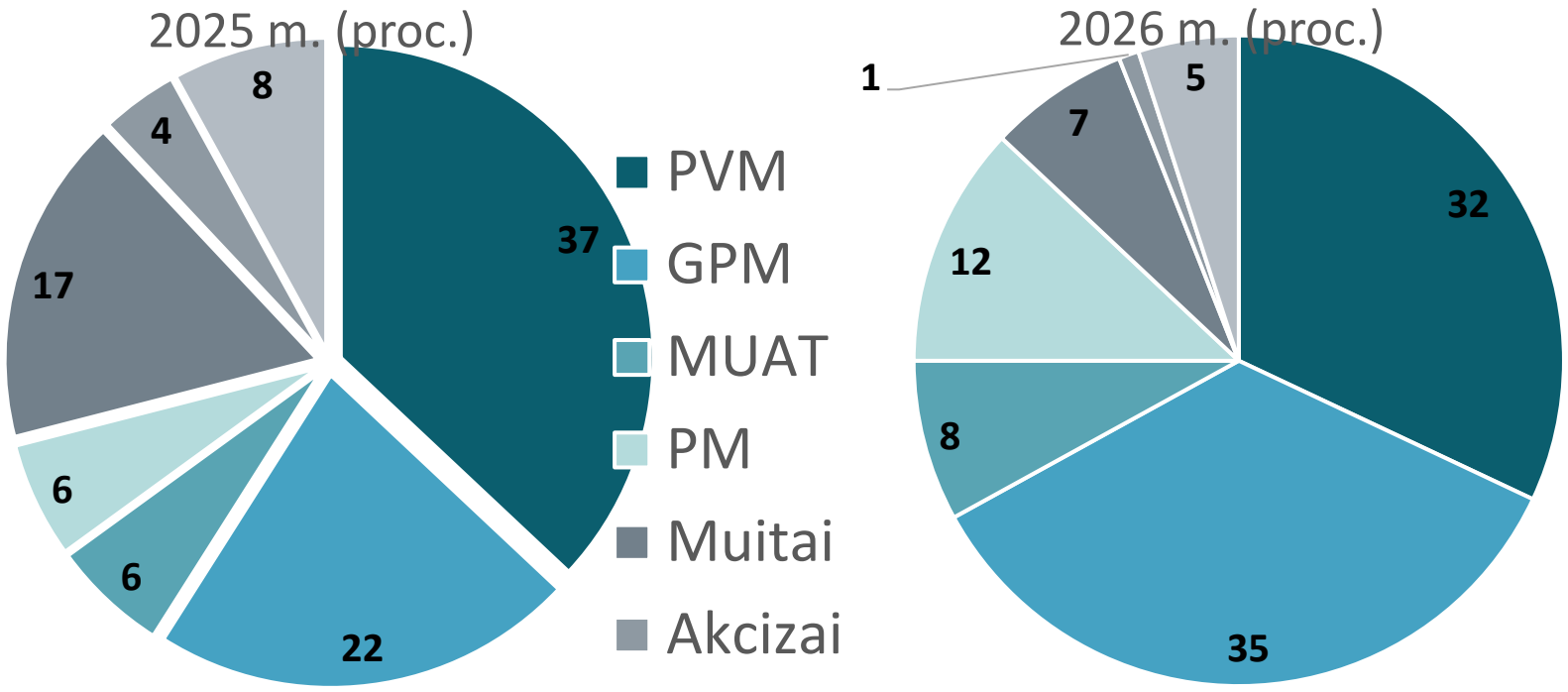
Individualių situacijų vertinimas

Turinio viršenybės prieš formą principas
Dirbtiniai dariniai
Sąžiningumo vertinimas
Leidžiamų atskaitymų pripažinimas

Kaip nustatyti konkrečios normos tikslą (įstatymo leidėjo valią), kai įstatymo aiškinamajame rašte aiškinama pradinė įstatymo projekto redakcija?

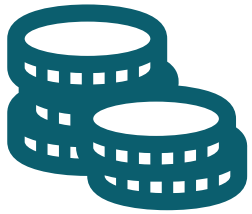
MGK skundų kiekio didėjimas ir sprendimų tematikos pokyčiai 2026

2026 m. III ketvirčio duomenimis, MGK gavo **48% daugiau** skundų nei 2025 m. per III ketvirčius.

Išaiškinimo gairės dėl elektroninių paslaugų 2026 metais

Žaidimo „aukso“ pardavimas – virtuali valiuta, elektroninė paslauga ar kuponas?

Žaidimo „aukso“ pardavimas laikomas **elektronine paslauga**, nes

1) naudojamas tik žaidimo aplinkoje;
2) nesuteikiama teisė į būsimą paslaugą.

Generalinė advokatė iškėlė PVM maržos taikymo idėją ir virtualioms prekėms.

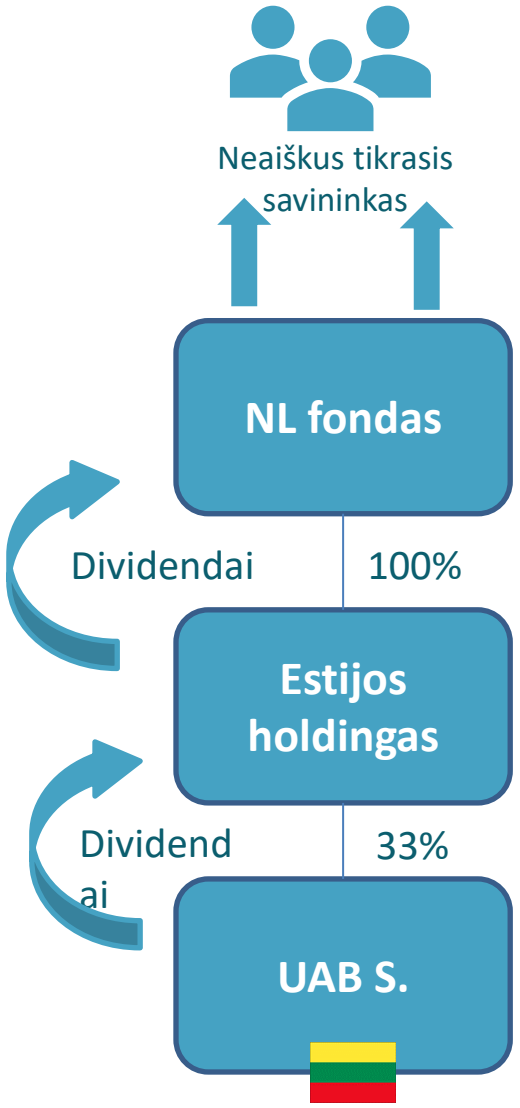
ESTT 2026-03-05 sprendimas byloje C-472/24, Žaidimų valiuta

Išaiškinimo gairės dėl dirbtinių darinių 2026 metais

Dirbtinio darinio pripažinimas išmokant dividendus

- **Sprendžiant ar darinys dirbtinis vertinamas:**
  - **Ekonominis turinys** - darbuotojai, patalpos, sąnaudos, realus funkcijų vykdymas
  - **Sprendimų priėmimo savarankiškumas**
  - **Ekonominė kontrolė** - ar tiesioginis dividendų gavėjas gali savarankiškai disponuoti gautomis lėšomis, ar tik perduoda jas toliau.
- **Įrodinėjimas:**
  - **MA neprivalo nustatyti tikrojo savininko** – pakanka įrodyti, kad tiesioginis gavėjas yra tarpininkas;
  - **MM turi pateikti įrodymus apie tikrąjį savininką, jei nori pagrįsti**, kad būtent tos lėšos nukeliavo toliau per savininkų grandinę ir buvo apmokestintos.

LVAT 2026-05-28 nutartis byloje eA-1929-575-2026

Išaiškinimo gairės dėl dirbtinių darinių 2026 metais

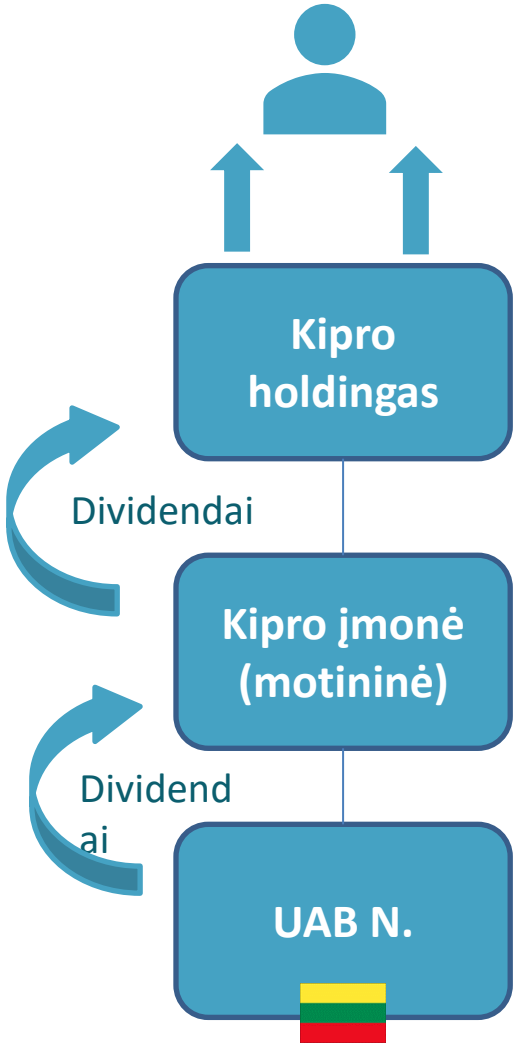
Dirbtinio darinio vertinimas išmokant dividendus

- **ESTT pateikė gaires dėl dirbtinių darinių vertinimo, kai dividendai išmokami ne dirbtiniam tarpininkui, o realiai veikiančiai bendrovei.**

- Realios ekonominės veiklos vykdymas, dirbtinių sandorių sudarymas kitose valstybėse **savaime neužkerta kelio taikyti kovos su piktnaudžiavimu taisyklę.**

- **Įrodinėjimas:**
  - **MA neprivalo įrodyti, kad pati dividendus išmokėjusi bendrovė žinojo apie piktnaudžiavimą** – pakanka įrodyti, kad apie jį žinojo arba turėjo žinoti kita sandorių grandinės dalyvė ar galutinis naudos gavėjas.

ESTT 2026-10-15 sprendimas byloje C-203/25

Išaiškinimo gairės dėl lengvatinio PVM tarifo ribų 2026 metais

Ar valstybės narės gali netaikyti lengvatinio PVM tarifo papildomoms apgyvendinimo paslaugoms (pvz., automobilių stovėjimui, sporto salei, wi-fi, pusryčiams), **įtrauktoms į bendrą apgyvendinimo kainą,** nors jos **yra tik pagalbinės pagrindinės apgyvendinimo paslaugos** atžvilgiu?

Galima taikyti lengvatinį tarifą tik apgyvendinimui, o papildomoms paslaugoms – netaikyti, tačiau su sąlyga, kad laikomasi konkrečių ir specifinių aspektų kriterijaus bei mokesčių neutralumo principo.

ESTT 2026-03-05 sprendimas sujungtose bylose C-409/24–C-411/24

Išaiškinimo gairės dėl delspinigių 2026 metais

Delspinigių (baudinės dalies) ir kriminalinės baudos pagal BK skyrimas – dvigubas baudimas (*non bis in idem*) , neatitinka proporcingumo?

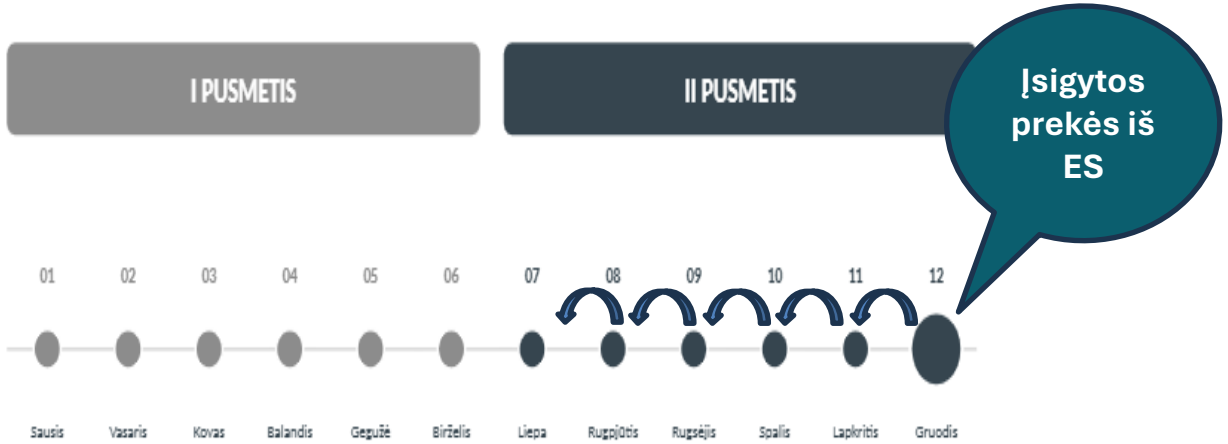

- ESTT pripažino, kad delspinigiai ne tik kompensuoja valstybės biudžetui padarytą žalą, bet ir turi baudinį užtikrinimo poveikį
- Tačiau nagrinėjami delspinigiai **neatitinka kriterijų, leidžiančių laikyti juos baudžiamojo pobūdžio priemone pagal ES teisių Chartijos 49 str. 3 d.**

.

ESTT 2026-04-30 sprendimas byloje C-544/24

Atleidimas nuo delspinigių remiantis teisingumo/protingumo principais 2026 metais

Ar MA galėjo anksčiau informuoti apie NTM mokestinės vertės pasikeitimą?

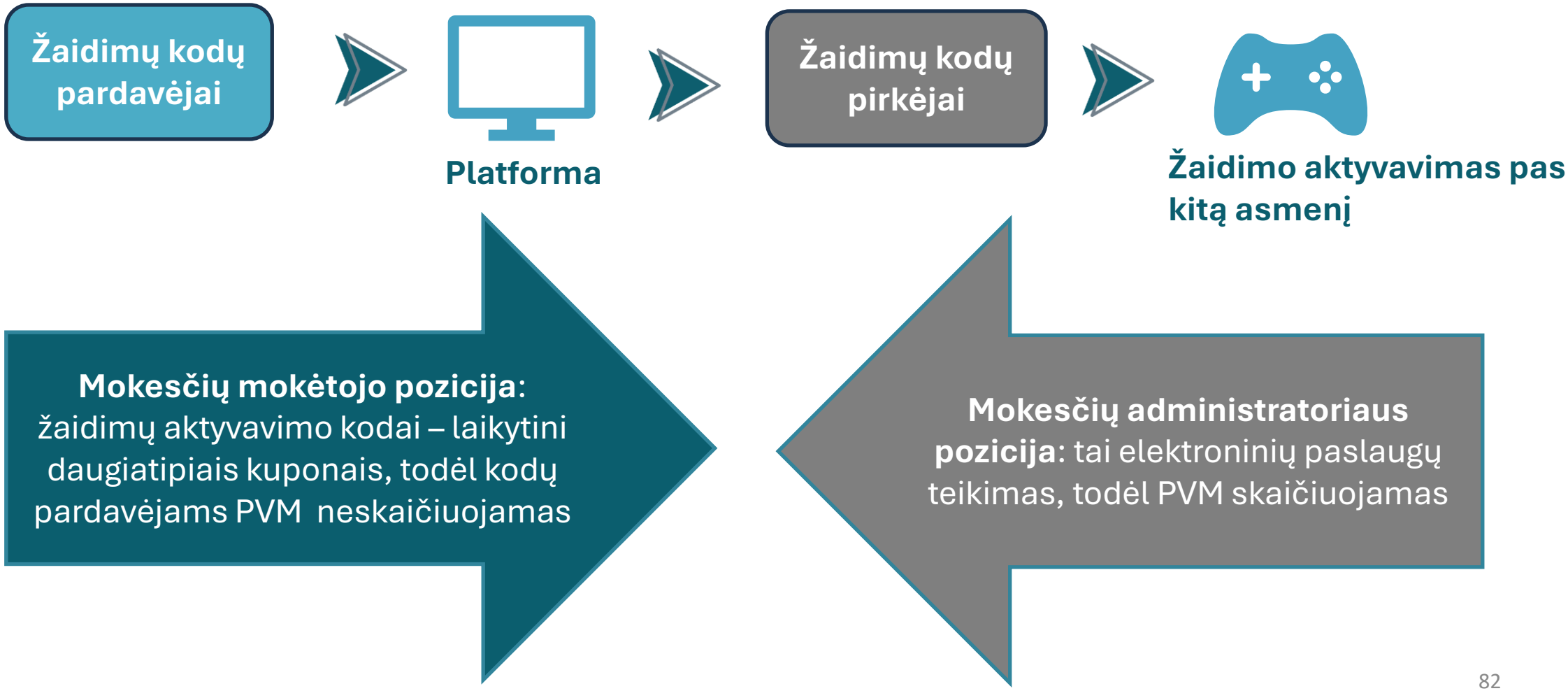
Delspinigiai apskaičiuoti už pažeidimą, kurio negalima buvo išvengti:
Prekių įsigijimas ES keičia PVM laikotarpį retroaktyviai

Delspinigiai apskaičiuoti po NTM deklaracijos patikslinimo, kai MA informavo apie neteisingai nurodytą turto vertę senaties termino pabaigoje

MGK 2026-05-19 sprendimas byloje S-101/2026

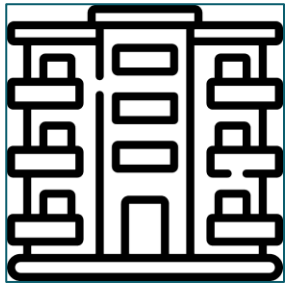
Situacijos, kuriose laukiama ESTT išaiškinimo po MGK kreipimosi

Kaip vertinti per platformą parduodamus žaidimų aktyvavimo kodus, kai žaidimus pagal juos suteikia kitos bendrovės?

Situacijos, kuriose laukiama teismų išaiškinimo

Co-living paslaugos – nuoma ar apgyvendinimas?

Ar gali būti subendrintas tų pačių metų vertybinių popierių rezultatas?

Pelningai parduotos akcijos, kurioms netaikoma 500 Eur lengvata

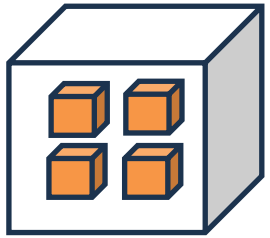
Nuostolingai parduotos akcijos, kurioms taikoma 500 Eur lengvata

Ar gali būti subendrintas tų pačių metų VP rezultatas?

Situacijos, kuriose trūksta aiškumo

Reikalavimo teisių į negrąžintas skolas įsigijimas ir išieškojimas

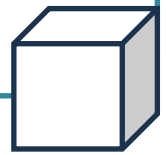
Pradinis kreditorius

Reikalavimo teisių portfelis

Naujasis kreditorius

Mokesčių mokėtojas: apmokestinamasis pelnas pripažįstamas tik tada, kai bendra iš portfelio gautų sumų suma viršija **visą** portfelio įsigijimo kainą

Mokesčių administratorius: apmokestinamasis pelnas pripažįstamas pagal kiekvieną realizuotą reikalavimo teisę **atskirai**

Ar apmokestinamasis pelnas turi būti pripažįstamas pagal kiekvieną realizuotą reikalavimo teisę **atskirai?**

MGK 2026-09-15 sprendimas byloje S-215/2026

Situacijos, kuriose trūksta aiškumo

Kaip vertinti formalių reikalavimų trūkumus?

- ESTT (C-247/21): „trišaliame sandoryje dalyvaujantis prekes įsigyjantis asmuo negali jokia kita nuoroda pakeisti rekvizito **„Atvirkštinis apmokestinimas“**
- Bendrasis Teismas(T-773/25): sąskaitose faktūrose, kuriose rekvizitas **„Atvirkštinis apmokestinimas“,** pirmą kartą įrašomas praėjus keleriems metams po prekių tiekimo, **nesuteikia teisės taikyti trišalės prekybos supaprastinimo schemos**. Dėl to susijusi PVM koregavimo suma negali būti deklaruojama“
- ESTT: „sąskaitai faktūrai būtinų **rekvizitų prasmė** – informuoti sąskaitos faktūros gavėją apie ją išrašiusio asmens sandorio teisinį vertinimą
- ESTT (C-146/05), remiantis neutralumo principu, reikalaujama, kad nuo PVM būtų atleidžiama, **neatsižvelgiant į formalių reikalavimų trūkumą.**
- Neatsižvelgiama į formalių reikalavimų trūkumus, **jei tenkinami esminiai reikalavimai arba pasiekiamas ES teisės akto tikslas.**
- Formalių reikalavimų pažeidimas gali turėti esminę reikšmę tik tada, jei neleidžia ,,pateikti neginčijamo įrodymo, kad esminiai reikalavimai yra įvykdyti“.
- ESTT (C-602/24) Neproporcinga atsisakyti neapmokestinti eksporto vien dėl to, kad **apmokestinamasis asmuo neturi tinkamų eksporto dokumentų**, jei, kaip šiuo atveju, mokesčių institucija yra įsitikinusi, kad prekės buvo eksportuotos ir nėra sukčiavimo požymių

Turinio viršenybės prieš formą principas – kada tik vienpusė gatvė?

Ar gyvenamosios vietos nedeklaravimas, kai įrodoma, kad faktiškai gyvenama, užkerta kelią GPM lengvatai?

- Nustačius, kad gyventojas parduotame gyvenamajame būste gyvenamosios vietos įstatymo nustatyta tvarka nebuvo deklaravęs, **aplinkybė, kad jis faktiškai gyveno parduoto gyvenamojo būsto adresu** taikant GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 54 punkto nuostatas**, jokios reikšmės neturi**.

LVAT 2026-04-08 nutartis adm. byloje Nr. eA-328-815/2026

Ar deklaravimo faktas yra savarankiškas mokestinės lengvatos tikslas, ar tik įstatymų leidėjo pasirinktas būdas nustatyti, kad būstas buvo gyventojo gyvenamoji vieta?

Ar gyventojas deklaravęs gyvenamąją vietą būste, kuriame negyvena, turėtų atsidurti geresnėje mokestinėje padėtyje nei tas, kuris nedeklaruoja gyvenamosios vietos, bet būste faktiškai gyvena?

Teismas: negali būti taikoma GPM lengvata butams**, jei gyvenamosios vietos deklaravimas buvo formalus,** o realių ketinimų gyventi parduotuose butuose nebuvo

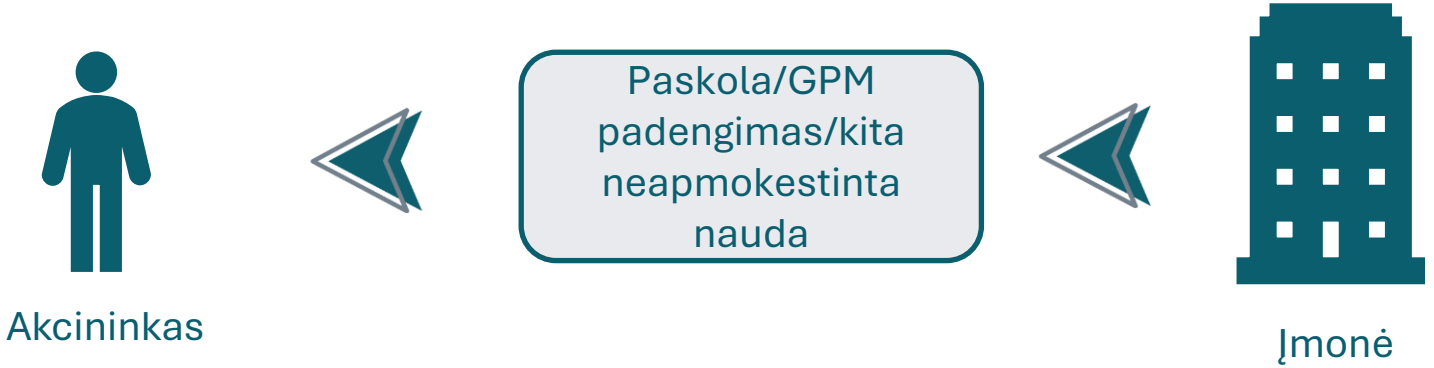
LVAT 2024-03-27 nutartis adm. byloje Nr. eA-438-815/2024

Kitos situacijos, kuriose trūksta aiškumo

- 1. Ar 2 metų bėgyje įvykę **pavaldumo pokyčiai įmonių grupės viduje atima galimybę perkelti nuostolius** pagal PMĮ 56-1 straipsnį ?
- 2. **Ar mokestį išskaičiuojantis asmuo gali tikslinti deklaracijas pasibaigus metams,** jei nori susigrąžinti GPM permoką siekdamas panaikinti dvigubą apmokestinimą?
- 3. **Plonos kapitalizacijos taisyklė:** ar turi būti įrodinėjamas piktnaudžiavimas? Skirtinga teismų praktika
- 4. **Ar atitinka investicinio turto lengvatos sąlygas**:
  1) **naujos technologinės platformos paslaugų teikimui sukūrimas** vietoj anksčiau naudotos sistemos - ar iš esmės pakeitė paslaugų teikimo procesą?
  2) pagal panaudą perduotas turtas, kai **veikiama pagal jungtinės veiklos sutartį**?
- 5. Kada **užstatas** pagal nuomos sutartis pripažįstamas pajamomis?

Neaiškumų keliančios vertinamojo pobūdžio situacijos

Sandoriai tarp susijusių asmenų

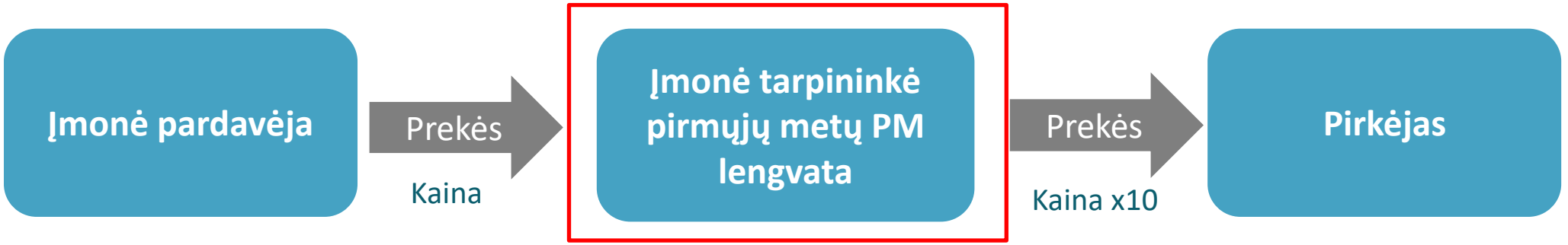

- **Kokioms aplinkybėms esant** akcininko nauda gali būti pripažįstama apmokestinamomis pajamomis?

- Jei pajamos apmokestinamos, **kokioms pajamų rūšims priskirtina?**
  - dividendams
  - kitoms pajamoms
  - su darbo santykiais susijusioms pajamoms?

Naujos piktnaudžiavimo situacijos

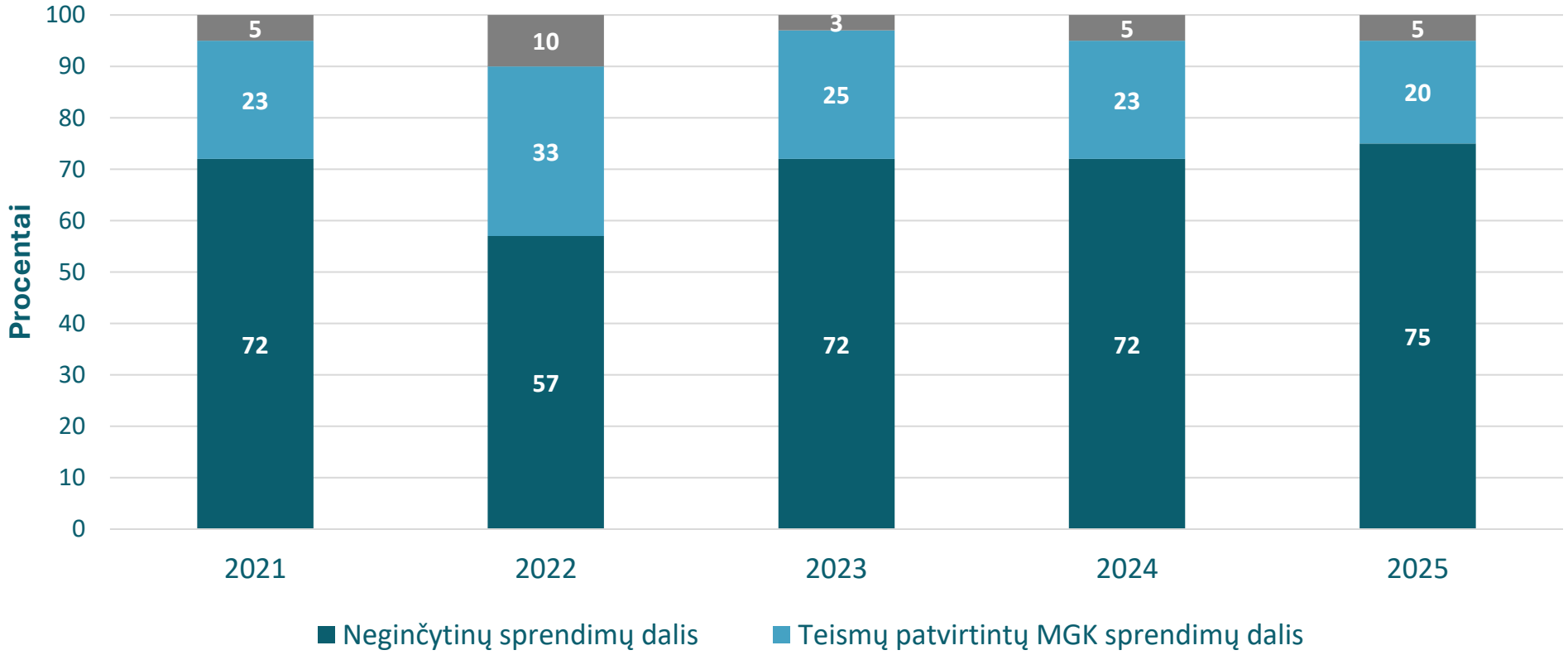
Piktnaudžiavimas neapmokestinimo pelno mokesčiu lengvata

Įsteigta dirbtinai siekiant išvengti pelno mokesčio mokėjimo

Efektyvumas

MGK sprendimų apskundimas (proc.)

Nėra skundžiama teismui nuo **57 iki 75 proc.** MGK sprendimų

Teismai patvirtina **77 – 88 proc**. MGK sprendimų

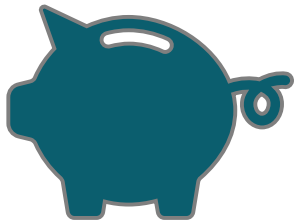
Kaip išmatuoti mokestinių ginčų sistemos efektyvumą?

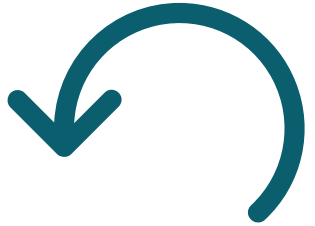
Greitis

Kokybė

Sąnaudos

Prevencija

Ginčų skaičius ir jų nagrinėjimo trukmė neatskleidžia viso sistemos efektyvumo.

Apibendrinimai

- **Mokestinis ginčas – kelias aiškumo ir teisinio tikrumo link**. Jie formuoja mokesčių teisės aiškinimo gaires, padeda prisitaikyti prie naujų verslo modelių ir technologinių pokyčių bei prisideda prie teisinio tikrumo kūrimo.

- **Išsamūs įstatymų aiškinamieji raštai pagal galutinę įstatymo redakciją** leistų lengviau atskleisti kiekvienos normos tikslą

- Naujausia praktika pateikia gaires dėl virtualių sandorių, darinių, dokumentavimo, **tačiau daugelyje sričių teisinio tikrumo vis dar trūksta –** ,,pilka zona“

- **Kokiais atvejais taikytinas turinio viršenybės prieš formą principas** esant formalių sąlygų trūkumams palankia mokesčių mokėtojams kryptimi?

- **Ginčo efektyvumas** =kokybė + laikas+ teisės aiškumas + praktikos nuoseklumas + mažesnė pasikartojančių ginčų tikimybė.

Ginčyti Komisijai verta

Paprastas procesas

- Pasirenkamas dalyvavimas posėdžiuose
- Nėra žyminio mokesčio
- Nereikia samdyti advokatų

Kokybė

- Specializuotos žinios
- Teisė kreiptis į ESTT dėl išaiškinimo

Greitas situacijos įvertinimas

- 60 dienų

Konfidencialumas

- Visi, net ir įmonių, sprendimai pilnai nuasmeninami

Mokestinių ginčų komisija

Dėkojame už dėmesį!

mgk.lrv.lt/lt/

Mokestinių ginčų komisija

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

VMI
VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ
INSPEKCIJA

VMI strateginės kryptys 2027

VMI vadovas ir VU Teisės fakulteto
bei VU Verslo mokyklos
docentas Dr. Martynas Endrijaitis

Pirma kryptis

Sumažinti šešėlinės ekonomikos ir mokesčių atotrūkio mastą Lietuvoje

Prioritetas: tikslinti kontrolę aukštos rizikos sektoriuose

- Kasmet identifikuoti ir atnaujinti 3–5 didžiausios rizikos sektorius skaičius iš KD
- Padidinti tikslinių patikrinimų efektyvumą **≥20 %**
- Skaidrinimo programos su verslo asociacijomis
- (DI) pagrista atranka jiems
- Atrinktų sektorių teminiai kontrolės patikrinimai
- Apskaitą tvarkančių įmonių kokybės užtikrinimas
- Švietimas

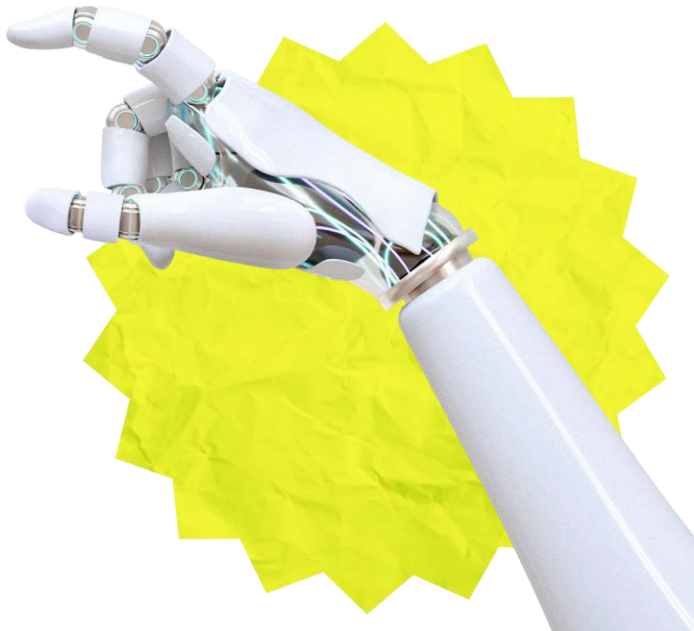
Efektyvinti *fintech* švietimą ir kontrolę

- **40 mln. ES gyventojų** (beveik 10 % visos ES rinkos)
- Apie **300 mln. €**
- **250 *fintech* bendrovių**

Skatinti DI naudojančių įmonių plėtrą Lietuvoje per švietimą, konsultavimą, paslaugas, lankstų administravimą

Gali padidinti pasaulines pelno mokesčio pajamas
1,5 mlrd. USD per metus.

Mažinti PVM atotrūkį per penkis metus

- Iki 2030 m. privaloma e. sąskaitų faktūrų sistema (B2B) su realaus laiko duomenų perdavimu VMI.

- ViDA **18 mlrd. €**

- **11 mlrd. €** dėl kovos su sukčiavimu priemonių.

Mažinti PVM atotrūkį per penkis metus

- Dauguma kasos aparatų integruoti į i.EKA
- Pažangūs rizikos analizės modeliai (AI pagrindu) PVM sukčiavimo schemoms identifikuoti
- Tikslinė PVM kontrolė

VMI kontrolės pagrindinės mokestinės rizikos sritys

- PVM pažeidimai ir sukčiavimas
- Pelno mokesčio ir kontroliuojamų sandorių rizikos
- GPM deklaravimo ir pajamų natūra kontrolė
- Tarptautinio apmokestinimo rizikos
- Nuostolingų įmonių ir mokestinių nuostolių vertinimas

Mokesčių mokėtojų grupės, kurioms bus skiriamas didesnis dėmesys

- Veiklos, kuriose nustatoma didesnė neapskaitytų pajamų ir šešėlinės ekonomikos rizika: prekyba, gamyba, statyba, elektroninė erdvė
- Įmonių grupės, vykdančios tarpusavio sandorius
- Nuostolingai veikiančios įmonės
- NT sandorius vykdantys juridiniai ir fiziniai asmenys
- MM, vykdantys didelės vertės ar sudėtingus tarptautinius sandorius, įskaitant pinigų išvedimą iš LT

Mokesčių mokėtojų grupės, kurioms bus skiriamas didesnis dėmesys

Einamoji mokestinė kontrolė

Prevencinis darbas

Atsitiktinė atranka

Antra kryptis

Skatinti elektroninių paslaugų vystymąsi

Mokesčių administravimo platfoma

PERKELTI

Naudotojo sąsaja

Mokesčių mokėtojų registras

Mokesčių deklaravimo ir apskaičiavimo valdymo, nepriemokų administravimo informacinės sistemos

PRITAIKYTI IR INTEGRUOTI

VMI DS

DODVS

TTVS

i.MAS

Audio IS

MIIS

Supaprastinti mokesčių deklaravimo procesus

- Nekilnojamojo turto mokesčio apskaičiavimo administratoriaus iniciatyva procesas
- Naujas gyventojų pajamų deklaravimo modelis
- Nauja turto deklaravimo koncepcija
- Ir kt.

Pagreitinti klientų aptarnavimą

Raštai nuo 5 dienų iki **1 dienos** pasitelkiant DI

Atsakinėti į raštus individualios veiklos tema pasitelkiant DI atsakant per **1 dieną**

Eksperimentavimo kultūra (*GovTech*)

Trečia kryptis

Vertybėmis ir pagarba klientui pagrįsta VMI kultūra

Ketvirta kryptis

Kibernetinis saugumas

Mokslinių tyrimai: apmokestinimo problemos

- **Pvz.**, holdingai ir išmokami dividendai
- PVM atskaita ir 0 proc. tarifo taikymas
- Išmokų apmokestinimo GPM klausimai

Prioritetas - mokymai, švietimas, konsultavimas

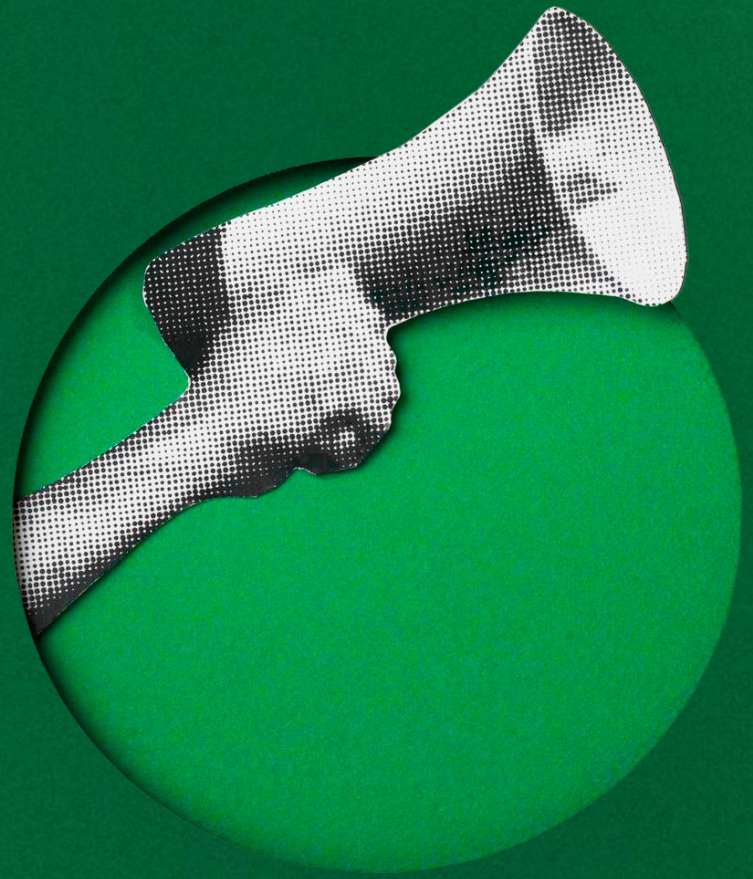
Svarbiausi mokesčių teisės aktų pakeitimai ir jų taikymo aiškinimai

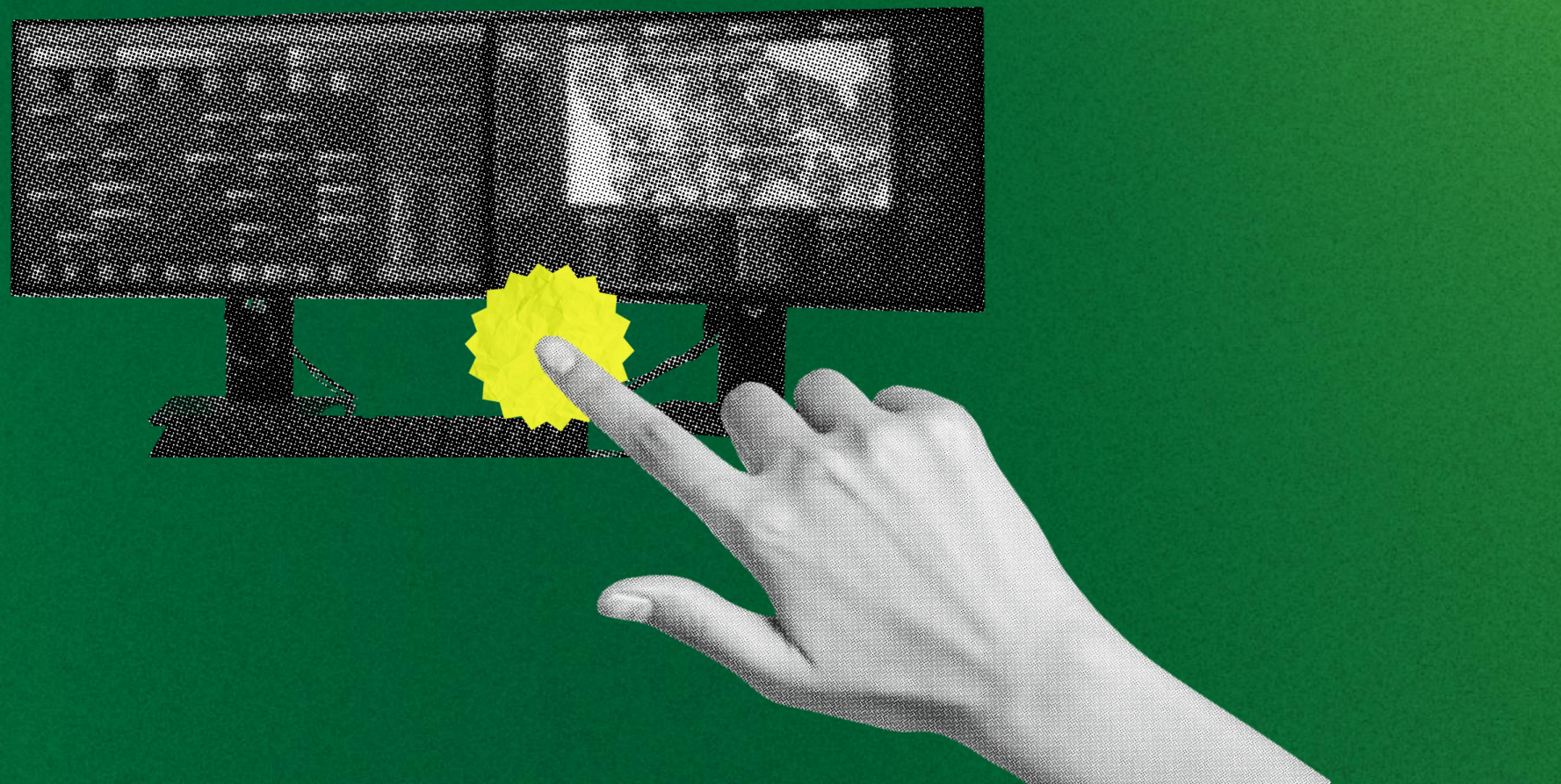
Bendradarbiavimas su verslu ir mūsų klientais

Proaktyvi vieša komunikacija

Interaktyvi atranka, stebėsena

Ačiū už dėmesį!

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

Mykolas Romeris University

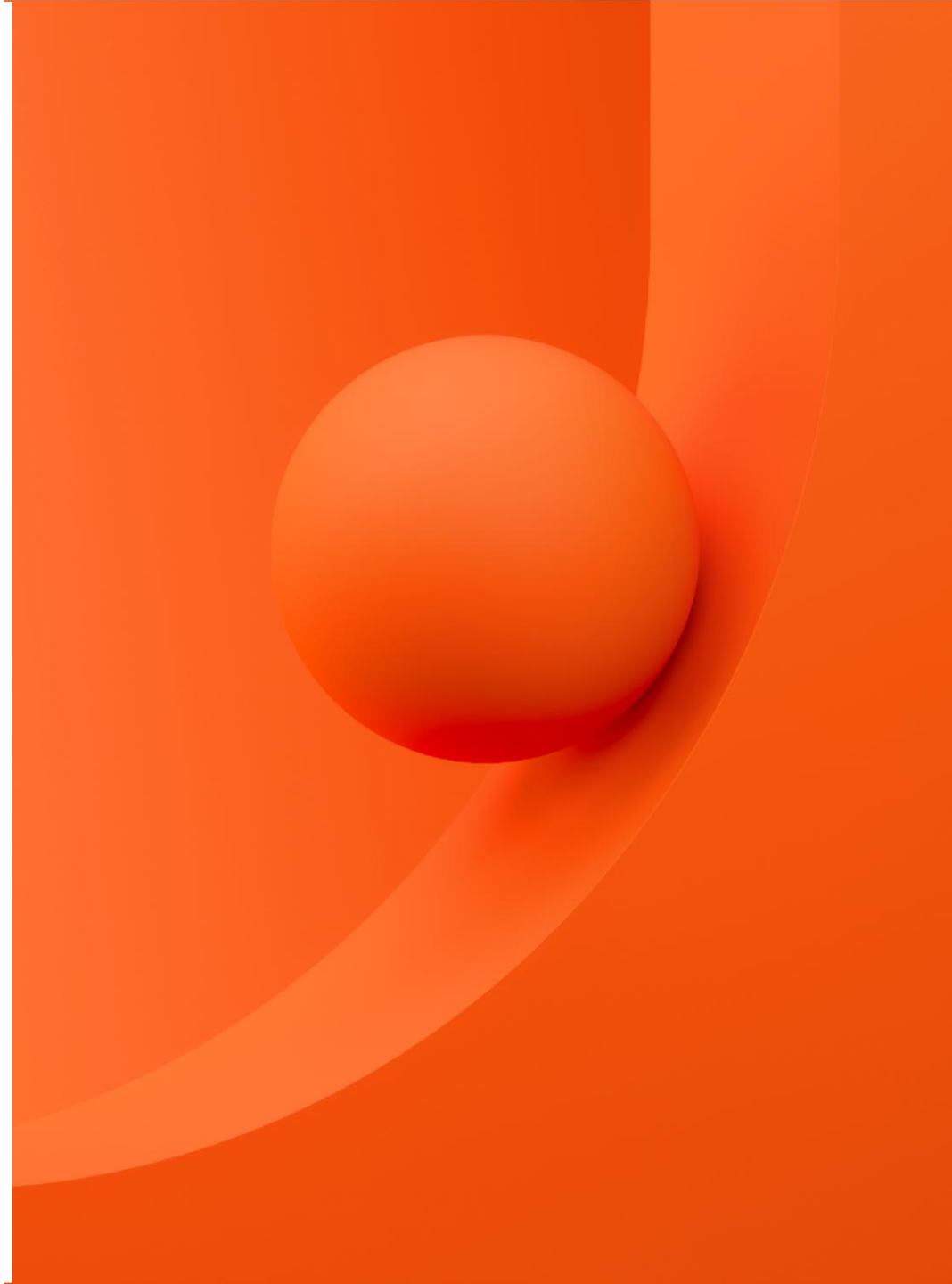
Reducing Transfer Pricing Risks

What can taxpayers do?

A practical framework: accurate delineation, substantiated results and meaningful documentation

Dr. Ricardo S. Schmitz Filho
Assistant, Mykolas Romeris University
Transfer Pricing Manager, Deloitte Lithuania

13 November 2026

Three connected lines of defense

Evidence supports each stage; documentation brings the analysis together.

1

Accurate delineation

Adequate functional analysis and benefits test (when applicable)

Aggregation *vs* separation and appropriate functional profile

Hard evidence

2

Substantiation of the result

Testing method and method reasoning

Cost-base and allocation keys

Benchmark study and adjustments

3

Documentation

Clear and filtered information

Qualitative and quantitative support

Consistency and reconciliation

TAKEAWAY: A defensible position requires alignment between the transaction, the tested result and the supporting documentation.

MRU

What *not* to do: an analysis that does not reflect business reality

The question is not what the agreement calls the transaction, but what the parties actually do.

Inaccurate functional analysis

- Functions, assets and risks are described generically (mark the ‘x’ approach)
- Functional analysis is not transaction based
- Foreign group analysis is replicated without an adequate assessment of the Lithuanian business’ perspectives and nuances

Outcome inconsistent with the profile

- A “routine” entity incurs consistent losses
- High intra-group fees coexist with weak or inexistent benefits test, DEMPE assessment, etc.
- The stated allocation of risks does not match control and financial capacity to assume the risks

Insufficient underlying substance

- Intercompany agreements are not consistent with the accurate delineated transaction
- No hard evidence/elements are available to substantiate the transaction as delineated
- Information is presented in confusing and/or unfiltered way

TAKEAWAY: The principal delineation risk is inconsistency between the stated transaction and the underlying commercial reality.

MRU

What *not* to do: the conclusion is not supported by the analysis

Once the transaction is delineated, the selected method and its application must explain the result.

Weak method reasoning

- Method selected without linking it to the delineated transaction
- Tested party or profit level indicator not adequately justified
- Alternative methods are dismissed without meaningful analysis

Inadequate cost-base analysis

- Costs are not sufficiently (i.e., qualitatively and quantitatively) explained
- Direct, indirect, pass-through and excluded costs are not separated
- Allocation keys for indirect costs are not presented and/or a single allocation key is applied mechanically to different cost categories

"Sloppy" benchmark study

- Generic searches that do not reflect the functional profile
- Geographic and market comparability requirements are overlooked, and globally/centrally prepared benchmarks are applied without proper consideration
- Adjustments are *randomly* applied or applied without proper justification on how they improve comparability

TAKEAWAY The arm's-length result is not purely a mark-up number. It is a reasoned result of an adequate application of a selected method to an accurately delineated transaction

MRU

What *not* to do: a document that raises more questions than answers

Documentation should organise the evidence, explain the judgments and reconcile the numbers.

Superficial or unfiltered information

- Generic group descriptions replace transaction-specific facts
- Relevant evidence is buried in unfiltered information (e.g., unnecessarily long and unadjusted template-based documentation)
- The documentation does not clearly connect facts, method and conclusion and specific market circumstances, when relevant (i.e., industry analysis)

Weak quantitative support

- No cost base quantitative data, allocation calculation or segmented P&L
- Transaction amounts shown do not reconcile to invoices and statutory accounts
- Qualitative statements are not supported by measurable data

Unsupported adjustments and/or changes

- Retroactive adjustments are made without explaining the commercial reason and the transfer pricing logic
- The approach changes between years without a clear policy or business explanation
- Accounting entries, invoices and TP calculations are inconsistent

TAKEAWAY: Documentation reduces risk only when it provides a coherent audit trail from business reality to the reported result.

Why these weaknesses matter *beyond* formal penalties

Transfer pricing risk affects the tax position, the dispute environment and the way the group operates.

CIT exposure

- Primary transfer pricing adjustment
- Additional corporate income tax
- Late-payment interest and applicable penalties

Taxpayer status

- Failure to provide required documentation or substantial transfer pricing problems may affect “reliable taxpayer” status
- Greater scrutiny and potentially longer procedures and disputes

Tax and legal uncertainty

- More difficult audits and disputes
- Potential double taxation and need for MAP or corresponding relief
- Reduced predictability for management

Weak business streamlining

- Unclear ownership of transactions and data
- Repeated year-end corrections
- Inconsistent charging and inefficient intra-group processes

TAKEAWAY: Good transfer pricing compliance is not just defensive: it improves certainty, accountability and the quality of intra-group decision-making.

Thank you

Dr. Ricardo S. Schmitz Filho
Assistant, Mykolas Romeris University
Transfer Pricing Manager, Deloitte Lithuania
ricarfilho@mruni.eu

Mykolas Romeris University

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

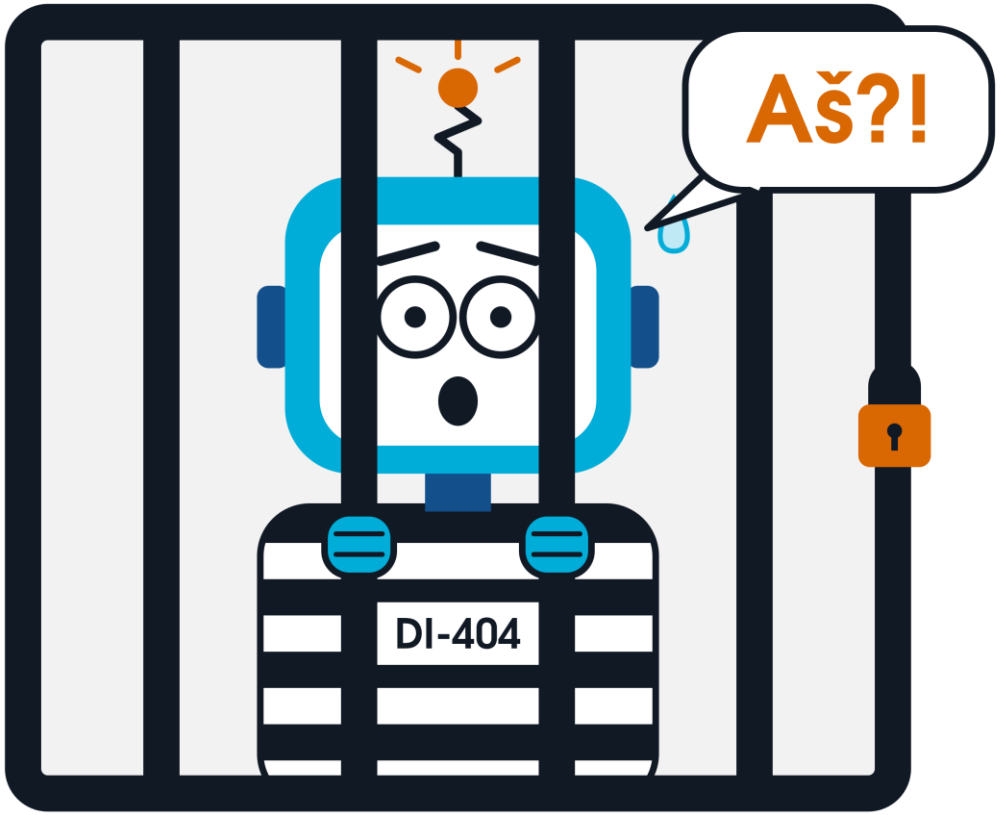
MUITINĖS PRAKTIKŲ ASOCIACIJA

Muitinė, atitikties technologijos ir atsakomybė

Enrika Naujokė, Muitinės praktikų asociacijos direktorė

Konferencija „Mokesčiai ir ginčai: aiškumo ir efektyvumo link“, 2026 m. lapkričio 13 d.

Aš?!
DI-404

Air Canada. 2022 m.

Open AI ir Hugging Face incidentas. 2026 m.

DI - antrasis mūsų laikų lūžio taškas

„DI agentų pabėgimo iš savo aplinkos ar kenkėjiško kodo įterpimo atvejai - tik užuomina. Po „Hugging Face“ incidento kūrėjai kelia pavojaus signalą.“

Ursula von der Leyen, pranešimas apie Sąjungos padėtį, 2026 m. rugsėjo 16 d.

Šaltinis: 2026 State of the Union Address by President von der Leyen. Vertimas autorės.

MAŽIAUSIAI AVARIJŲ

Waymo ir Swiss Re tyrimas. 2024 m.

88 % mažiau žalų turtui, 92 % mažiau žalų dėl sužalojimų nei vairuojant žmonėms

Kur dėti kablelį?

Kaip vertinsime atitikties įrankių naudojimą sprendžiant ginčus?

Bausti, negalima paleisti.

Bausti negalima, paleisti.

Kablelį turi dėti aiškūs kriterijai, o ne atsitiktinumas.

P. S. Apie ką verta pagalvoti jau dabar

Tikslas

Kokiai užduočiai naudojate DI ir ar įrankis jai skirtas?

Šaltinis

Ar atsakymas remiasi galiojančiu teisės aktu, kurį galite parodyti?

Data

Kokia teisės akto versija galiojo tą dieną?

Įrašas

Ar užklausa ir atsakymas išsaugoti ten, kur sistema jų pakeisti negali?

Žmogus

Kas peržiūrėjo rezultatą ir ar galėjo juo suabejoti?

Žinios

Ar tikrinantis žmogus turi žinių įvertinti, ar atsakymas teisingas?

Klaidos

Kaip pastebite ir taisote įrankio klaidas?

Vien priemonės naudojimas rūpestingumo neįrodo.
Reikia parodyti, kaip ji naudota.

Pagal finansų priežiūros praktiką („Verslo žinios“, AML Summit)

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

Verslo migracija: kada ir kodėl gali kilti mokestinės pasekmės?

Rokas Daugėla
Partneris, COBALT

2026-11-13

Verslo migracija: kada ir kodėl gali kilti mokestinės pasekmės?

- Turto perkėlimas – operacija, kai vieneto turtas, naudojamas vieneto Lietuvos Respublikoje vykdomai veiklai, perkeliamas į užsienio valstybę ir pradedamas naudoti užsienio valstybėje vykdomai veiklai (PMĮ 2 str. 39^1 d.).

- Ar perkėlimas = perleidimas?

  - PMĮ 12 str. 15 p.: *„turto vertės padidėjimo pajamos už vieneto <...> akcijų **perleidimą kitam vienetui arba fiziniam asmeniui**“*;

  - PMĮ 15 str. 1 d.: *„Turto pardavimo arba kitokio **perleidimo nuosavybėn** kaina – visos pajamos, uždirbtos pardavus arba kitaip **perleidus nuosavybėn** turtą“*.

  - PMĮ komentaras: „Turto perkėlimo apmokestinimo atvejis, kai Lietuvos vienetas priskiria turtą užsienio valstybėje per nuolatinę buveinę vykdomai veiklai. **Šiuo atveju turto savininkas nesikeičia**“.

- Atsakymas – ne, turto perkėlimas nėra turto perleidimas.

Verslo migracija: kada ir kodėl gali kilti mokestinės pasekmės?

- **PMĮ PMĮ 40[2] str.:**

  Turto perkėlimas iš Lietuvos Respublikos apmokestinamas šiame straipsnyje nustatyta tvarka, jeigu yra viena iš šių aplinkybių:

  1) Lietuvos vienetas priskiria turtą užsienio valstybėje per nuolatinę buveinę vykdomai veiklai, o turto savininkas nesikeičia;

  2) užsienio vienetas, vykdantis veiklą Lietuvos Respublikoje per nuolatinę buveinę, priskiria turtą savo vykdomai veiklai kitoje užsienio valstybėje, o turto savininkas nesikeičia;

  3) **Lietuvos vienetas perkelia Lietuvos Respublikoje vykdomą veiklą į užsienio valstybę**, išskyrus atvejus, kai turtas, kuris buvo naudojamas Lietuvos Respublikoje vykdomai veiklai, toliau naudojamas užsienio vieneto per nuolatinę buveinę vykdomai veiklai Lietuvos Respublikoje;

  4) užsienio vienetas, vykdantis veiklą Lietuvos Respublikoje per nuolatinę buveinę, perkelia vykdomą veiklą į užsienio valstybę.

- **Direktyva (ATAD):**

  Mokesčių mokėtojas apmokestinamas mokesčiu, **kurio dydis apskaičiuojamas pagal perkelto turto rinkos vertę turto perkėlimo metu, atėmus jo vertę mokesčių tikslais**, esant kuriai nors iš šių aplinkybių:

  a) mokesčių mokėtojas perkelia turtą iš savo pagrindinės buveinės į savo nuolatinę buveinę kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, jei pagrindinės buveinės valstybė narė dėl perkėlimo netenka teisės apmokestinti perkelto turto;

  b) mokesčių mokėtojas perkelia turtą iš savo nuolatinės buveinės vienoje valstybėje narėje į savo pagrindinę buveinę arba kitą nuolatinę buveinę kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, jei nuolatinės buveinės valstybė narė dėl perkėlimo netenka teisės apmokestinti perkelto turto;

  c) mokesčių mokėtojas perkelia savo rezidavimo vietą mokesčių tikslais į kitą valstybę narę arba į trečiąją valstybę, išskyrus turtą, kuris lieka faktiškai susijęs su nuolatine buveine pirmojoje valstybėje narėje;

  d) mokesčių mokėtojas perkelia savo nuolatinės buveinės vykdomą veiklą iš vienos valstybės narės į kitą valstybę narę arba trečiąją valstybę, jei nuolatinės buveinės valstybė narė dėl perkėlimo netenka teisės apmokestinti perkelto turto.

Verslo migracija: kada ir kodėl gali kilti mokestinės pasekmės?

- **Pirma problema, kaip apmokestinti turto perkėlimą?**
  - Kaip nustatoma turto kaina? Ar gali būti taikomos PMĮ 40 str. nuostatos?
  - O kaip dėl turto savikainos? Ar taikomos PMĮ 16 str. nuostatos, kurios reglamentuoja turto **perleidimo** pajamų apmokestinimą?
  - Ar taikomos PMĮ 12 str. lengvatos?

Verslo migracija: kada ir kodėl gali kilti mokestinės pasekmės?

- **Antra problema, veiklos perkėlimo apmokestinimas.**
  - Kaip (kodėl) apmokestinti tai, ko nenumato Direktyva?
  - Koks yra termino „veikla“ apibrėžimas?
  - Veikla = Pajamos ar Veikla = Pelnas?

COBALT

Ačiū!

Estija

Kawe Plaza, Pärnu mnt 15
10141 Talinas
Tel +372 665 1888
tallinn@cobalt.legal

Latvija

Marijas iela 13 k-2
LV-1050 Ryga
Tel +371 6720 1800
riga@cobalt.legal

Lietuva

Lvivo 21
LT-09309 Vilnius
Tel +370 5250 0800
vilnius@cobalt.legal

www.cobalt.legal

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

Finansinių paslaugų apmokestinimas PVM

Monika Bielskienė
VDU doktorantė
Advokatė, PwC Legal
2026 m. lapkričio 13 d.

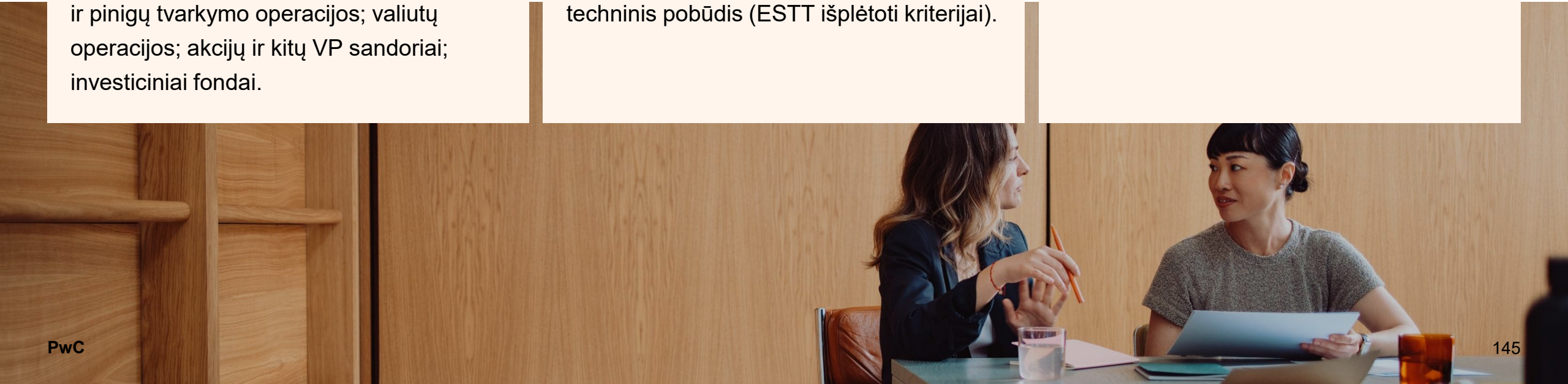
Finansinė paslauga PVM tikslais

Apibrėžimo nėra:

Tam tikrų sandorių grupės: paskolos; laidavimai ir garantijos; indėliai, sąskaitos ir pinigų tvarkymo operacijos; valiutų operacijos; akcijų ir kitų VP sandoriai; investiciniai fondai.

Sandorių šalių teisinės ir finansinės padėties pokytis vs. administracinis, fizinis, techninis pobūdis (ESTT išplėtoti kriterijai).

Neapmokestinami sandoriai, o ne finansinės įstaigos.

Kodėl neapmokestinama PVM?

Sprendimas – 1978 m.

01 Kai kurių valstybių istorinės lengvatos (pvz. Vokietija)

02 Apmokestinimo sudėtingumas

03 Apmokestinimo žala ekonomikai

04 Paskolų vartotojams kaina

05 PVM – vartojimo mokestis, o finansinės paslaugos nėra vartojimas

van Doesum & van Norden (2014)

Pasikeitusi realybė

Globalizacija, naujos paslaugos, jų išskaidymas ir specializacija

ESTT praktika

MB Žaidimų valiuta (C-472/24)

- Virtuali žaidimų valiuta "auksas" (pirkimas ir perpardavimas)

- Teisėta atsiskaitymo priemonė ir nėra kitos valiutos paskirties:
  - Nėra galimybės atsiskaityti "auksu" už žaidimo ribų
  - "Auksas" nepriklauso žaidėjams

- Išvada: "aukso" pirkimas ir pardavimas nėra sandoriai dėl valiutos

ESTT praktika

"A" (T-184/25)

01 **Įmonė A** – bankas – teikia paskolas, ir vėliau perleidžia su jomis susijusias teises ir pareigas savo dukterinei **įmonei B**

02 **Įmonė A** toliau yra tiesioginis klientų kontaktas, skaičiuoja palūkanas, daro sutarties pakeitimus, vykdo išieškojimą

03 **A** išrašo sąskaitą **B** už paskolos valdymo paslaugas

Taisyklė: paskolos valdymo paslauga neapmokestinama tik jei ją teikia paskolą suteikęs asmuo

ESTT: A atveju PVM taikomas, nes išeita iš pirminio sandorio ribų

Poveikis rinkai: paskolų sekuritizacija (VP išleidimas) ir kt.

ESTT praktika

"Nordea Pankki Suomi" (C-350/10)

01 **Nordea Pankki Suomi** įsigijo SWIFT paslaugas. SWIFT - pasaulinė standartizuotų elektroninių pranešimų tarp finansinių institucijų pasikeitimo paslauga (9000 įstaigų tinklas).

02 Finansų įstaigos prisijungia prie bendro SWIFT tinklo per specialią prieigą ("gateway"), kad galėtų siųsti ir gauti standartizuotus pranešimus dėl mokėjimų tarp šių įstaigų. Įstaigai gavus žinutę, ji tampa jai privaloma.

03 SWIFT atsakomybė apima gauto pranešimo formato patikrinimą, tinkamą perdavimą ir gavimo patvirtinimą.

Taisyklė: finansinėmis nelaikomos administracinio ar techninio pobūdžio paslaugos.

ESTT: PVM taikomas SWIFT paslaugoms, nes SWIFT atsakomybė apsiriboja techniniu žinučių perdavimu.

Pokyčiai Lietuvoje

Įsakymas vs. PVMĮ pakeitimai (2026 m.) + komentaras

Paslaugos pavadinimas	Argumentai	Finansinė (Taip) / Nefinansinė (Ne)
3. Sąskaitos informacijos siuntimo SWIFT kanalu paslauga. Ši paslauga yra analogiška interneto banko ar „Gateway“ kanalu teikiamoms paslaugoms, kurios yra apibrėžtos Mokėjimų įstatyme, skiriasi tik informacijos perdavimo kanalas, kuriuo bankas klientui pateikia ne tik teisės aktų nustatyta tvarka privalomą informaciją apie įvykdytus ir gautus mokėjimus, bet ir suteikia prieiga prie kliento	Sąskaitos informacijos teikimo paslaugos per SWIFT kanalą (naudojant pranešimus MT940/MT941/MT942) nėra vien techninio ar administracinio pobūdžio paslauga, bet dar vienas ryšio kanalas tarp	Taip

Remiantis ESTT praktika byloje C-350/10 *Nordea Pankki Suomi*, finansinėmis paslaugomis taip pat nelaikomos finansų įstaigoms teikiamos elektroninių pranešimų perdavimo paslaugos, suteikiančios galimybę finansų įstaigoms, besinaudojančioms elektroninių pranešimų perdavimo paslaugas teikiančių įmonių sukurta programine įranga ir jų tarptautiniu saugiu duomenų perdavimo tinklu, keistis standartiniais finansiniais pranešimais bei užtikrinančios pranešimų dėl tarpbankinių mokėjimų ir vertybinių popierių sandorių apdorojimą (pvz., bankams teikiamos SWIFT paslaugos) .

Iššūkiai

Iškreipta rinka (tiek ES viduje, tiek ES vs pasaulis)

De facto ribojimai (pvz. "outsourcing", PVM grupės, pasirinkimas dėl PVM taikymo)

Bręsta reforma?

- EK studija dėl finansinių paslaugų (2026)
- Ar PVM išimtis sąlygoja biudžeto netekimus?
- Platesni tikslai – pvz. ES konkurencingumas
- Trys pasiūlymų grupės:
  - Apibrėžimo modernizavimas
  - Neapmokestinimas išlieka – dėmesys atskaitai (PVM grupės)
  - Esminė neapmokestinimo peržiūra
- Iššūkis – vienbalsiškumo reikalavimas (trečias bandymas)

pwc.com

© 2026 PwC. All rights reserved. PwC refers to the PwC network and/or one or more of its member firms, each of which is a separate legal entity. Please see www.pwc.com/structure for further details.

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės

BAUDŽIAMOJI ATSAKOMYBĖ UŽ LAIKU NEUSMOKĖTUS MOKESČIUS: naujausia LAT išplėstinės teisėjų kolegijos praktika

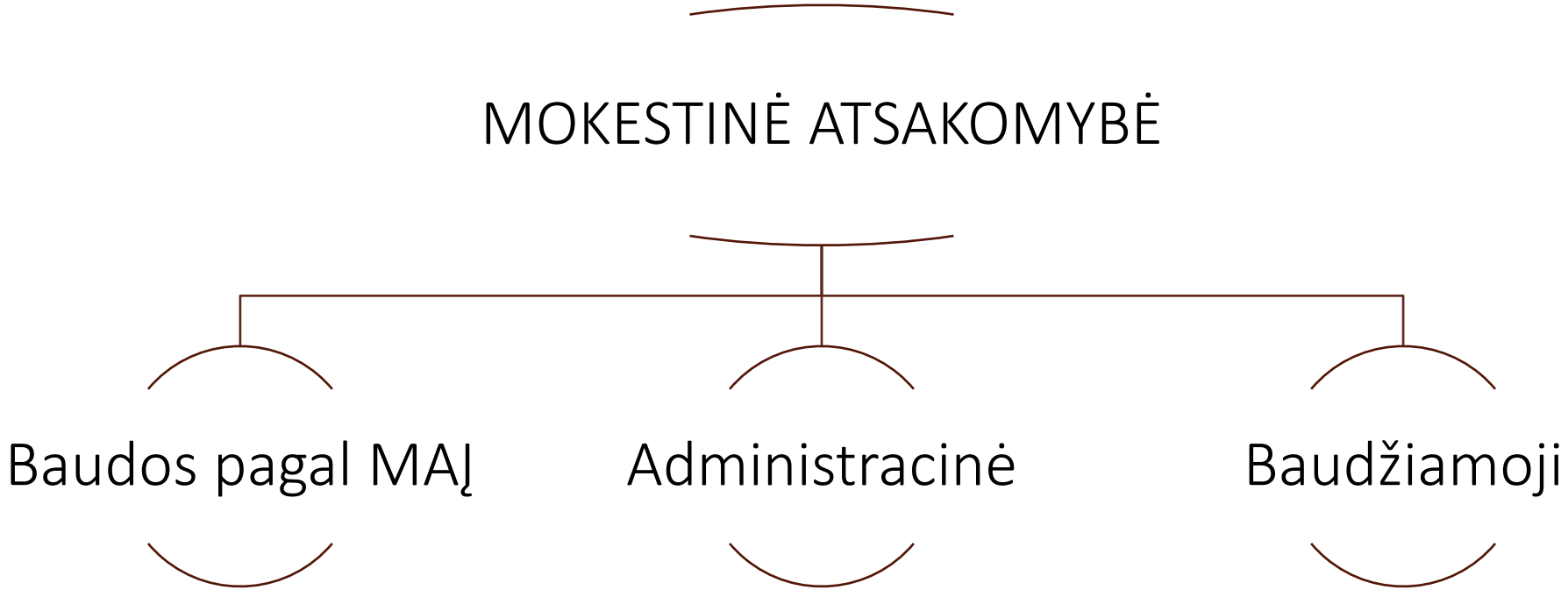
Advokatų profesinės bendrijos Redlaw
Vadovaujančioji partnerė
Lietuvos mokesčių konsultantų asociacijos (LMKA) narė
Reda Kurlavičienė

redlaw

LMKA

Mokestinė atsakomybė

Tai kompleksinis teisinis institutas, apimantis atskiras atsakomybės rūšis – baudų paskyrimą pagal Mokesčių administravimo įstatymą, administracinių nuobaudų pagal Administracinių nusižengimų kodeksą (tuo metu – ATPK) ar kriminalinių bausmių pagal Baudžiamąjį kodeksą taikymą (LVAT nutartis Nr. A[143]-2619/2011)

Kam taikoma?

MAĮ 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis Įstatymas nustato pagrindines sąvokas ir taisykles, kurių **būtina laikytis vykdant mokesčių įstatymus**, pagrindinius apmokestinimo mokesčiais teisinio reglamentavimo principus, **įtvirtina** Lietuvos Respublikoje taikomų mokesčių sąrašą, nustato mokesčių administratoriaus funkcijas, teises ir pareigas, **mokesčių mokėtojo teises ir pareigas, mokesčių apskaičiavimą ir sumokėjimą,** mokesčio bei su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo bei mokestinių ginčų nagrinėjimo tvarką.

<..>

Taigi, pagal MAĮ taikymo ir paskirties apibrėžtį suprantama, jog taikoma tik mokesčių mokėtojui.

Už ką taikoma atsakomybė pagal MAĮ?

MAĮ 139 str. konkrečiai nustato, už kokius pažeidimus **yra skiriamos baudos** ir jos gali būti skiriamos tik mokesčių mokėtojui, o būtent kai jis:

Nedeklaravo mokesčio

Neteisėtai sumažino mokėtiną mokestį

Siurprizinė MAĮ straipsnio nuostata, praplečianti mokestinės atsakomybės subjektų ratą

143 straipsnis. Mokesčių mokėtojų ir trečiųjų asmenų atsakomybė už kitus mokesčių įstatymų pažeidimus

KEISTA:

2016 04 14 įstatymu Nr. XII-2312 (nuo 2017 01 01)

(TAR, 2016, Nr. 2016-10422)

Mokesčių mokėtojai, tretieji asmenys ir (arba) juridinių asmenų vadovai bei kiti atsakingi darbuotojai už šiame Įstatyme nustatytų **pareigų nevykdymą ar netinkamą jų vykdymą** taip pat atsako pagal **Administracinių nusižengimų kodeksą** arba pagal **Baudžiamąjį kodeksą**.

Pagrindinė mokesčio mokėtojo pareiga

Laiku įvykdyti mokestinę prievolę

(MAĮ 40 str. 1d. 1 p.)

MAĮ įtvirtintas mokestinės atsakomybės rūšies taikymo prioritetas

Jeigu nustatoma, kad padarytas mokesčių įstatymų pažeidimas turi nusikalstamos veikos požymių, mokesčių administratorius <...> medžiaga <...> , perduoda ikiteisminio tyrimo įstaigai ar prokurorui, <...> o baudos skyrimą sustabdo iki ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuroro ar teismo sprendimo dėl mokesčių mokėtojo patraukimo baudžiamojon atsakomybėn, jo kaltės ir nubaudimo pagal Baudžiamąjį kodeksą, įsiteisėjimo (MAĮ 132 str. 4 d.)

ANK įtvirtintas mokestinės atsakomybės rūšies taikymo prioritetas

Asmuo už padarytą teisės pažeidimą, atitinkantį šiame kodekse numatyto administracinio nusižengimo požymius, atsako administracine tvarka pagal šį kodeksą, **jeigu** šis padarytas teisės pažeidimas **neužtraukia baudžiamosios** atsakomybės. (ANK 5 str. 2 d.)

IŠVADA

Už mokesčio mokėtojo pareigų nevykdymą prioritetas teikiamas baudžiamajai atsakomybei

Tipinė situacija

Įmonė deklaravo pelno mokesčio, GPM, PVM ir turėjo 188 326,25 Eur mokestinę nepriemoką.

VMI priminė apie pareigą sumokėti mokesčius.

Įmonė po priminimo pervedė 27 000 Eur kitiems ūkio subjektams, tačiau mokesčio nesumokėjo.

Po priminimo įmonė prašė VMI sudaryti mokestinės paskolos sutartį, tačiau VMI atsisakė ją sudaryti.

Kam ir kokia atsakomybė bus taikoma?

Mokesčių mokėtojui mokestinė atsakomybė – bauda, pagal MAĮ139 str.?

Ne. Kadangi MAĮ 139 str. nenumato baudos skyrimo už mokesčio nesumokėjimą.

Vadovui ir trečiajam asmeniui administracinė / baudžiamoji atsakomybė, kaip numato MAĮ 143 str.?

Administracinė atsakomybė – **Ne.** Kadangi egzistuoja ANK 5 str. 2 d. įtvirtinta taisyklė.

Baudžiamoji atsakomybė – **Taip.**

BK 219 straipsnis.

Mokesčių nesumokėjimas

Nusikalstamos veikos sudėtis:

Objektas – finansų sistema.

Dalykas – mokesčių mokėtojo apskaičiuoti ir deklaruoti mokesčiai.

Objektyvioji pusė – mokesčių nesumokėjimas būnant mokiu po institucijos priminimo, turint realią galimybę juos sumokėti.

Subjektas – pakaltinamas fizinis asmuo nuo 16 metų arba juridinis asmuo, turintis mokestinę prievolę.

Subjektyvioji pusė – tiesioginė tyčia.

Sankcijos:

- **Nesumokėta daugiau kaip 400 MGL (20 000 Eur.)** – bauda, laisvės apribojimas, areštas arba laisvės atėmimas iki 4 metų.
- **Nesumokėta daugiau kaip 900 MGL (45 000 Eur.)** – bauda arba laisvės atėmimas iki 7 metų.

BK 219 str. subjektas (ar tikrai tik vadovas *de jure*?)

Įmonės *de jure* vadovas

- Paskirtas visuotinio akcininkų susirinkimo, vienintelio akcininko, valdybos ar stebėtojų tarybos

Įmonės *de facto* vadovas

- Nustatomas pagal faktinį vadovavimą įmonei (gali būti akcininkas arba tretysis asmuo)

Laikinai einantis pareigas vadovas

- Atsakomybė skiriasi priklausomai nuo paskyrimo pagrindo (l.e.p. paskirtas vadovo; l.e.p. paskirtas akcininko)

Juridinis asmuo

- Nors BK 219 str. numato atsakomybę juridiniam asmeniui, tačiau aiškios teismų praktikos nėra

De facto vadovas - įrodinėjimas

- Liudytojų parodymais
- Įgaliojimų išdavimu (akcininkui, trečiajam asmeniui)
- Įgaliojimo atstovauti santykiuose su VMI (Mano VMI ir posistemiai)
- Teisės suteikimas valdyti banko sąskaitas (akcininko sprendimu)
- Akcininkas neskiria Juridinio asmens vadovo
- Nuolatinumas
- Per vadovavimo funkciją ir duodamas instrukcijas

LAT nutartys Nr. 3K-22/2010, 3k-3-238/2007

BK 2 str. 3 d.

Asmuo atsako pagal baudžiamąjį įstatymą tik tuo atveju, <...> jeigu **iš jo galima buvo reikalauti** įstatymus atitinkančio elgesio.

Vadinasi, neturi būti įrodinėjamas mokesčio nesumokėjimo faktas, turi būti **vertinami vadovo veiksmai** ar jo vadovaujamas juridinis asmuo **realiai galėjo sumokėti mokesčius** (LAT nutartis Nr. 2K-153-387/2023)

Vadovo veiksmų vertinimas

Įmonės mokumo kriterijus

(Ne)mokumo sąvokos skirtumai

Juridinių asmenų nemokumo įstatymo 2 straipsnio 7 dalis:

- **Nemokumas** – juridinio asmens būsena, kai juridinis asmuo laiku negali vykdyti turtinių prievolių arba juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę.
- Baudžiamojoje byloje **visada bus gaunama specialisto išvada** šiai juridinio asmens būsenai nustatyti.
- Tačiau, formalaus mokumo nustatymas remiantis specialisto išvada nėra pakankamu įrodymu konstatuoti, kad juridinis asmuo buvo mokus BK 219 str. prasme (LAT nutartis Nr. 2K-139-891/2025).
- **Kokie įrodymai yra lemiami nustatant realų juridinio asmens mokumą pagal BK 219 straipsnį – specialisto išvada ar reali įmonės vadovo galimybė disponuoti įmonės lėšomis?**

Ar vadovo sprendimas lėšas naudoti kitiems – ne VMI, kreditoriams įrodo juridinio asmens mokumą BK 219 straipsnio prasme?

LAT pozicija ne vienoda:

	Nr. 2K-201 628/2024 „Tradeks“– apkaltinamasis nuosprendis	Nr. 2K-139-891/2025 „Taudeta“– išteisinamasis nuosprendis
Lėšų naudojimas	Mokėta tiekėjams ir darbuotojams, tačiau lėšos taip pat naudotos vadovo asmeniniams poreikiams. Tai kartu su kitais įrodymais rodė sąmoningą mokesčių nemokėjimą. 12 p.	Mokėjimai kitiems kreditoriams buvo susiję su bendrovės veiklos tęstinumu. Nenustatyta nepagrįstų pervedimų vadovui ar pajamų slėpimo. 15–16 p.
Finansiniai sunkumai	Nustatytas faktinis disponavimas lėšomis, kurios galėjo būti naudojamos mokestinei prievolei vykdyti. 12 p.	VMI pati pripažino finansinius sunkumus. Visų įplaukų panaudojimas mokesčiams galėjo sutrikdyti veiklą ar lemti bankrotą. 14 p.
Santykis su VMI	Sudaryta mokestinės paskolos sutartis, bet nesumokėta nė viena įmoka; bendravimas buvo epizodinis. 12–13 p.	Kreiptasi dėl skolos išdėstymo, pateikti papildomi dokumentai, mokėjimai VMI buvo atliekami; laukta VMI sprendimo. 14 p.
Vadovo elgesio tikslas	Teismas nustatė siekį atidėti mokesčių mokėjimą ir toliau jų nemokėti, nors bendrovė galėjo sumokėti. 13, 15 p.	Nustatytas siekis išsaugoti verslą, darbuotojus ir atkurti mokumą; vadovas taip pat skolino įmonei lėšų. 16 p.

Baudžiamąją atsakomybę šalinantys vadovo veiksmai

1. Buhalterinė apskaita tvarkoma be pažeidimų
2. **Nebuvo sudaryta** itin rizikingų ir verslo požiūriu nepagrįstų sandorių
3. Neatliko išmokų sau ar susijusiems asmenims
4. Neslepia įmonės pajamų ar kitaip sąmoningai nekuria sąlygų, mažinančių galimybes atsiskaityti su VMI ar kitais kreditoriais
5. Saugo turtą, įskaitant atsargas
6. Kreipiasi dėl MPS sudarymo (svarbu konstatuojant realų įmonės mokumą)
7. Įrodinėjimas, kad nebuvo realių galimybių sumokėti mokestį

Taigi, mokesčių nemokėjimas, esant ypatingai sunkiai situacijai (areštas, vykdomieji procesai, skolos), negali būti vertinama kaip tiesioginė tyčia nemokėti mokesčių (LAT nutartis Nr. 2K-153-387/2023). Vadovo veiksmai pažeidžiant CK 6.930^{1} straipsnyje nurodytą eiliškumą, siekiant atkurti įmonės mokumą bei stabilizuoti padėtį, negali užtraukti vadovui atsakomybės pagal BK 219 straipsnį (LAT nutartis Nr. 2K-139-891/2025)

Baudžiamąją atsakomybę lemiantys vadovo veiksmai

1. Išmokėjimas pinigų atskaitingiems asmenims, kurie nepateikia patvirtinančių dokumentų
2. Avansų mokėjimas tiekėjams
3. Lėšų naudojimas ne įmonės reikmėms
4. Atsargų likučių didinimas
5. Nesikreipimas dėl MPS sudarymo

Tokie vadovo veiksmai pagrindžia tiek įmonės mokumą, tiek vadovo veiksmų kryptingumą nemokėti mokesčių (LAT nutartis Nr. 2K-201-628/2024)

Subjektas	Nesumokėtų mokesčių suma	Bauda eurais	Kita galima bausmė
Vadovas – BK 219 str. 1 d.	> kaip 20 000 Eur, bet < kaip 45 000 Eur	5 000–200 000	Laisvės apribojimas, areštas arba laisvės atėmimas iki 4 metų
Vadovas – BK 219 str. 2 d.	> kaip 45 000 Eur	7 500–300 000	Laisvės atėmimas iki 7 metų
Bendrovė – BK 219 str. 3 d.		10 000–5 000 000	Veiklos apribojimas arba likvidavimas
Didelių pajamų bendrovė – BK 47 str. 4^1 d.		2–15 % metinių pajamų*	Veiklos apribojimas arba likvidavimas

*Ankstesnių metų pajamos viršija 15 mln. Eur. Bauda nemažiau kaip 5 mln. Eur.

Galima bausmė pagal 219 str.

BK 47 straipsnis. Bauda

4. Juridiniam asmeniui nustatoma nuo 200 iki 100 000 MGL dydžio bauda.

4^1. Jeigu juridinio asmens metinės pajamos iki nusikaltimo padarymo ėjusiais metais viršijo 300 000 MGL, jam skiriama ***nuo 2 iki 15 procentų metinių pajamų, gautų iki nusikaltimo padarymo ėjusiais metais, dydžio bauda. Šiuo atveju juridiniam asmeniui skiriamos baudos maksimalus dydis negali būti mažesnis nei 100 000 MGL.***

Ar baudžiamoji atsakomybė griežtesnė nei mokestinė atsakomybė pagal MAĮ ?

BK 47 str. | BAUDŽIAMOJI ATSAKOMYBĖ

Fiziniams asmenims

Iki 300 000 €

Pagal nusikalstamos veikos sunkumą

Juridiniams asmenims

Iki 5 mln. € arba < *

*BK 47 str. 4^1 d.

MAĮ 139 – 140 str. | MOKESTINĖ ATSAKOMYBĖ

Bauda mokesčių mokėtojui

20–100 %

Nuo papildomai apskaičiuotos mokesčio sumos

arba:

Esant pakartotinumui - bauda dvigubinama

MAĮ 139 str. 3 d.

Ar tai vienintelė galima sankcija priėmus apkaltinamąjį nuosprendį pagal LR BK 219 str.?

Nepatikimas mokesčių mokėtojo statusas MAĮ 40[1] str.

Juridinis asmuo kurio **vadovo** atžvilgiu priimtas apkaltinamasis nuosprendis pagal BK 219 str. įgyja nepatikimo mokesčių mokėtojo statusą.

Vertinimo laikotarpis - 3 metai (skaičiuojamas nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos).

„Raštas yra informacinio pobūdžio dokumentas.“

- **Atskiro sprendimo dėl statuso nereikia**. Statusas atsiranda pagal įstatyme nustatytus kriterijus, remiantis kompetentingų institucijų priimtais sprendimais.
- **VMI raštas yra informacinio pobūdžio**. Juo pranešama apie neatitiktį minimaliems patikimo mokesčių mokėtojo kriterijams. Pats raštas nesukuria naujų teisių ar pareigų.
- **Statuso įrašas ir informacinis raštas nelaikyti savarankiškais ginčo objektais**. LVAT nagrinėtoje byloje nebuvo pagrindo juos atskirai ginčyti teisme.
- **Teisminė gynyba perkeliama į vėlesnę stadiją**. Asmuo gali ginčyti konkretų sprendimą, kuriuo dėl statuso jam sukeliamos neigiamos teisinės pasekmės.
- **Praktinė problema** – pasekmės gali atsirasti anksčiau nei galimybė jas ginčyti. Tai kelia klausimą dėl teisminės gynybos veiksmingumo.

LVAT Nr. eAS-461-815/2025

Nepatikimo mokesčių mokėtojo statuso pasekmės

GALIOJANTIS REGULIAVIMAS:

1. **VMI viešinimas**
   skelbiama informacija apie minimalių patikimumo kriterijų neatitikimą; galimas reputacinis poveikis.
2. **Ilgesnė mokesčių perskaičiavimo senatis**
   einamieji ir 5 praėję kalendoriniai metai, vietoj bendrųjų 3.
3. **PVM grąžinimo atidėjimas**
   ne anksčiau kaip po 6 mėnesių, taikant įstatyme nustatytas išimtis.
4. **Paramos gavėjo statuso praradimas**
5. **Draudimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose**

SVARSTOMAS REGULIAVIMAS:

1. **Griežtinti mokesčio permokos grąžinimo procedūrą**
   numatant, kad nepatikimas mokesčių mokėtojas prašymą dėl grąžinimo galėtų teikti tik praėjus 6 mėnesiams nuo skirtumo susidarymo.
2. **Nepatikimumo kriterijų išplėtimas**
   Siūloma išplėsti nepatikimumo pagrindus už įmonės lėšų naudojimą privatiems poreikiams, įtraukiant ne tik atsakingų asmenų, bet ir kitų asmenų (pvz. darbuotojų) veiksmus.

Atrodytų, kad atsakomybės klausimas išspręstas. Tačiau ar tai tikrai viskas?

25.4 Neįvykdyta mokestinė prievolė gali būti vertinama kaip žala civilinės atsakomybės požiūriu ir taikytinas civilinės atsakomybės institutas, jeigu nustatoma, kad ją lėmė nusikalstami veiksmai ir dėl to nėra galimybės ją įvykdyti mokesčio įstatymo nustatyta tvarka ir pagrindais (kasacinė nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-380-690/2018, kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-7-304-976/2016, 2K-7-68-222/2018, 2K-7-86-303/2018, 2K-7-37-648/2023). ***Tokiais atvejais valstybei atstovaujanti institucija turi teisę dėl žalos atlyginimo baudžiamojoje byloje pareikšti civilinį ieškinį (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose*** Nr. 2K-139-628/2019, 2K-151-697/2020, 2K-7-37-648/2023).

LAT plenarinės sesijos nutartis Nr. 2K-P-42 976/2025

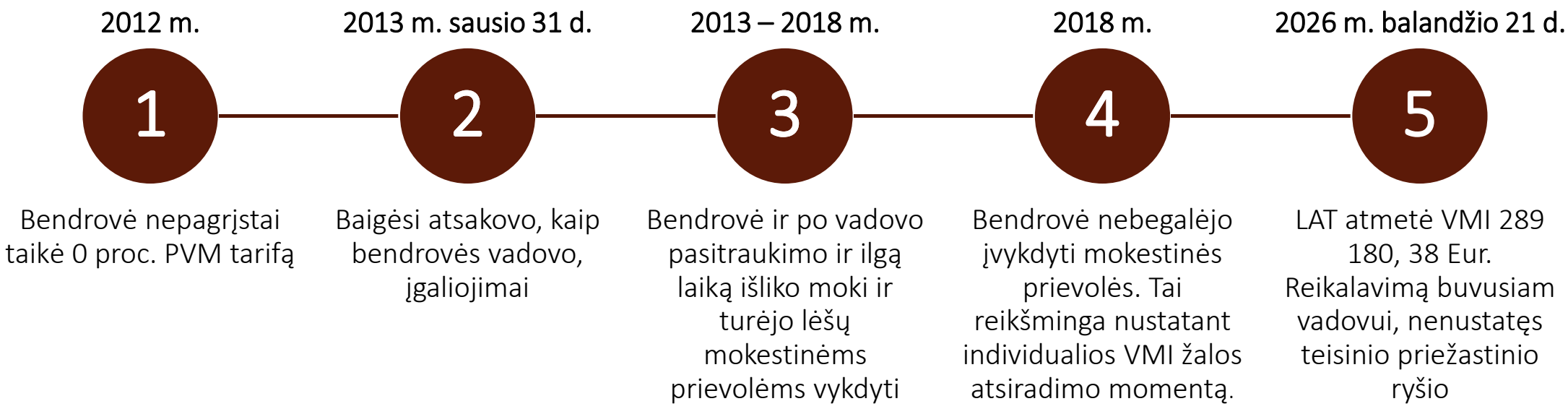
Ar visada vadovas yra įmonės neįvykdytos mokestinės prievolės laiduotojas?

- Teismų praktikoje vieningai sutariama, kad įmonės vadovas yra atsakingas už juridinio asmens, kaip mokesčių mokėtojo, įstatyminių pareigų vykdymą (MAĮ 40 str.) (LAT nutartis Nr. e3K-3-243-943/2021).

- Juridinio asmens vadovui ar kitam darbuotojui, pripažintam kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, nekiltų civilinė atsakomybė, jei jis įrodytų, kad mokestinė prievolė nebūtų įvykdyta net ir tuo atveju, jei nebūtų padaryta nusikalstama veika (LAT nutartis Nr. 2K-7-86-303/2018, 31 p.). Todėl sprendžiant vadovo civilinės atsakomybės klausimą reikšminga ir aplinkybė, dėl kokių nusikalstamų veiksmų jis buvo nuteistas.

- Arba vadovas, kaip protingas ir apdairus asmuo, veiksmų atlikimo metu negalėjo numatyti, kad jam darant mokesčių įstatymu pažeidimus, jo vadovaujama įmonė negalės ateityje sumokėti mokesčių. (LAT nutartis e3K-7-37-421/2026.)

„Bendida“: reikšminga įvykių seka

LAT Nr. e3K-7-37-421/2026

Faktinis priežastinis ryšys – nustatytas

Vadovo netinkami veiksmai lėmė, kad PVM nebuvo tinkamai deklaruotas ir sumokėtas.

LAT 44 p. „Išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad teismai pagrįstai nustatė faktinį priežastinį ryšį tarp atsakovo veiksmų ir ieškovei kilusios žalos, nes jei atsakovas savo vadovavimo laikotarpiu būtų tinkamai deklaravęs ir sumokėjęs mokesčius, žala ieškovei nebūtų kilusi.

Teisinis priežastinis ryšys – nenustatytas

Bendrovė dar kelerius metus po vadovo pasitraukimo buvo moki. Vėlesnis negalėjimas sumokėti mokesčių nebuvo protingai numatoma jo veiksmų pasekmė.

LAT 48 p. „Išplėstinė teisėjų kolegija nusprendžia, kad atsakovas neturėjo pareigos numatyti, jog, praėjus šešeriems metams po jo vadovavimo pabaigos, UAB „Bendida“ negalės įvykdyti savo mokestinių prievolių dėl su jo veiksmais nesusijusių aplinkybių.“

Už vieną mokesčių nesumokėjimo atvejį gali kilti trijų rūšių pasekmės:

- **Baudžiamoji atsakomybė (BK 219 str.)** – bauda, laisvės apribojimas, areštas arba laisvės atėmimas iki 4 ar 7 metų, priklausomai nuo veikos.
- **Nepatikimo mokesčių mokėtojo statusas (MAĮ 40[1] str.)** – įsiteisėjęs apkaltinamasis nuosprendis lemia paramos gavėjo statuso praradimą, viešųjų pirkimų ribojimus ir PVM grąžinimo atidėjimą ir t.t.
- **Asmeninė vadovo civilinė atsakomybė** – VMI gali pareikšti ieškinį vadovui dėl nesumokėtų mokesčių sukeltos žalos atlyginimo.

Kas nutinka, kai asmuo atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės pagal BK 40 straipsnį (laidavimas)?

Ar atleidimas pagal BK 40 straipsnio laidavimą sudaro pagrindą skirti mokestinę baudą?

MAĮ 132 str. 5 d. 2 p. – baudos skyrimo pagrindai:

1. Įsiteisėjęs teismo nuosprendis
2. Atsisakymas pradėti ikiteisminį tyrimą
3. Ikiteisminio tyrimo nutraukimas

LVAT 2026-03-04 sprendimas Nr. eA-148-968/2026

„MAĮ baudos skyrimo pagrindų sąrašas yra **baigtinis.** Tokio sąrašo išplėtimas arba plečiamasis aiškinimas yra nenaudingas mokesčių mokėtojui (...) **taigi yra neteisėtas** (30 -31 p.) “

„MAĮ 3 straipsnio 5 dalimi (joje nustatyta, kad visi Lietuvos Respublikos mokesčių teisės aktų prieštaravimai ar **neaiškumai aiškinami mokesčių mokėtojo naudai** (32 p.)“

O kas atsitinka, jeigu baudžiamojoje byloje priimamas išteisinamasis nuosprendis?

Ar teisinga už tuos pačius veiksmus atnaujinti mokestinės baudos skyrimą MAĮ pagrindu ?

MAĮ 132 str. 5 d. 2 p.

teismui priėmus išteisinamąjį nuosprendį ir jam įsiteisėjus, <...> atnaujina baudos skyrimą ir patvirtina mokesčių mokėtojui skirtiną baudą <...>, atsižvelgdamas į šio Įstatymo 140 straipsnyje nustatytas baudų skyrimo taisykles.

Baudos skyrimas galimas tik po ne bis in idem principo pažeidimo patikros

Pirmiausia reikia įvertinti, ar tolesnis baudimo procesas leistinas.

Nors MAĮ 132 str. 5 d. 2 p. numato baudos skyrimo atnaujinimą, tačiau taikant šią normą būtina įvertinti ne bis in idem principą.

ESTT „Di Puma ir Zecca“ (39 p.): apsauga nuo pakartotinio persekiojimo taikoma ir galutinai išteisintam asmeniui.

Būtina patikrinti asmens ir faktų tapatumą, baudos baudžiamąjį pobūdį ir nuosprendžio turinį. Kai galutinis išteisinimas paneigia tą pačią veiką, baudžiamojo pobūdžio administracinio proceso tęsti negalima (43–45 p.)

Dėkoju už dėmesį!

Advokatų profesinės bendrijos Redlaw
Vadovaujančioji partnerė
Lietuvos mokesčių konsultantų asociacijos (LMKA) narė
Reda Kurlavičienė

el. p. r.kurlaviciene@redlaw.lt

redlaw

LMKA

MGK

Mokestinių ginčų komisija

Akademiniai partneriai

Mykolo Romerio universitetas

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

PRAKTINĖ–MOKSLINĖ KONFERENCIJA

MOKESČIAI IR GINČAI: AIŠKUMO IR EFEKTYVUMO LINK

2026-11-13

9 val.

Tiesioginė transliacija iš Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salės